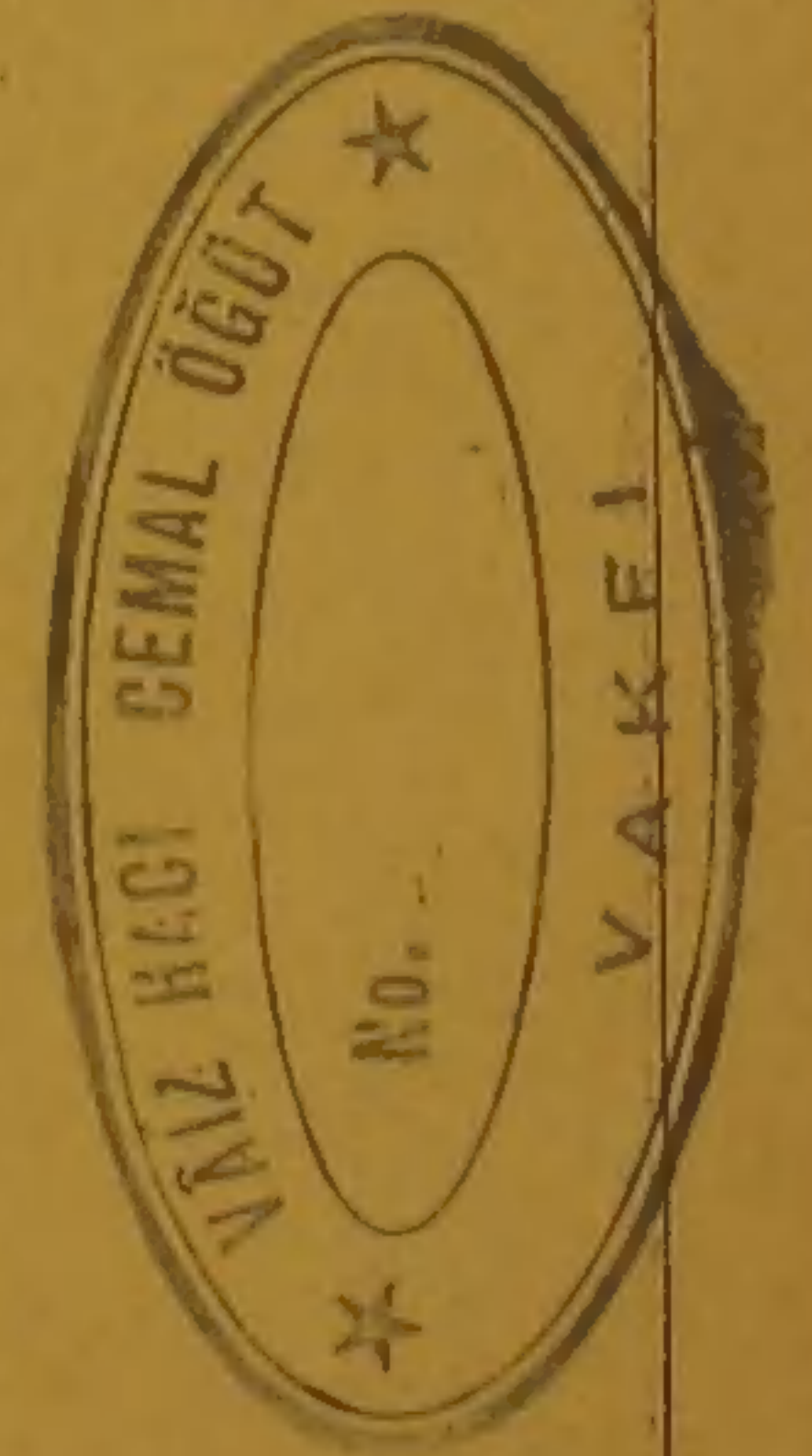

جَمَاعَتَدَنْ اِيشْتَدِكْدَه اَوْن اَلْتِيْدَنْ زِيَادَه اَلْسَه
 تَابِع اُولُوْر رَكْعَتِ اُولَى دَه اِمَام تَكْبِيْر لَرِي اَدَا
 اِيشْتَدِكْدَه نَصْرَه رَجُل اَقْدَا اَيْلَسَه دَرْ حَال تَكْبِيْر لَرِي
 قَضَا اَيْدُوْنَبَا اِمَام اِبْرِيْشُوْر اَكْر قِيَامَه قَضَا اَيْتْمَسَه
 صَبِيْح اُولَان رُكُوْعَه قَضَا اَيْدُر اِمَام دَخِي بُوَيْلَه دُر
 قِيَامَه تَكْبِيْر لَرِي اَدَا اَيْتْمَسَه رُكُوْعَه اَدَا اَيْدُر
 وَ اَكْر رَجُل اَيْكِي رَكْعَتَه اِبْرِيْشَسَه رَكْعَتِ اُولَا يِي
 قَضَا اَيْدُر اَيْكِي تَكْبِيْر لَرِي بَرِيْنِيْكَ عَقِيْدَه اُولُسُوْن
 اِيْچُوْن اَوَّل قِرَآئَتِ اَيْدُوْب بَعْدَه تَكْبِيْر لَرِي كُوْرُوْر
 بَعْدَ حَقِيْقَه تَحْمِيْر اُولَان مَسَائِلْكَ كَافِي
 نُوْبِر اَلْاَبْصَارُ وَ شَرْحِي حَاشِيَه سِنْدَنْ
 تَحْمِيْر اُولُنْدِي وَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَيِّكُمْ
 وَالصَّلَاةُ عَلٰى خَيْرِ الْاَنَامِ
 وَ عَلَيِّهِمُ الْبَرَكَ
 الْكَرَامُ

ظاهر و اینه قیامت عودت نیز
 عودت را بیه قضا دل از مکلور
 عودت اولان عدم فساد در
 مکن صبیح حال اتفاقا عودت ایدر
 سهوا و لا یغنی الحیاة لمطاول

کتب المآخ
 ۱۳۲۰

علاؤالی قَبْلِ اَنْ يُّنْزِلَ الْبَرِيْ

مؤلفی
 قسطنطونی علماسندن اولیا افندی
 طابع و ناشری :
 حکاکلرده ۶ نومرولی دکانده ساستره لی حافظ شوقی

باب والای مشیختینا هیده منعقد تدقیق مؤلفات الحمن
 حالینک تدقیق و تصدیق و معارف عمومیہ نظارت جلیله سنک
 ۱۸۵ - ۲۷۷۴ نومرولو و فی ۲۷ شعبان سنه ۱۳۲۵
 و فی ۲۲ ایلول سنه ۱۳۲۳ تاریخلی رخصتنامه سیله
 طبع اولمشدر .
 ایکنجی طبعی

مرحق مؤلفنه مآددر : تقلید ایدن مسؤلدر

درسمعات
 باب عالی جاده سنده ۲۳ نومرولی مطبعه ده طبع اولمشدر
 ۱۳۲۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي انزل القرآن و اوجب القربان على حر مسلم مقيم قادر بقدره الامكان من غير فرق بين الشيوخ والشبان والذكرا والنسوان ليركبوا عليه يوم الحشر والميزان والصلاة والسلام على سيد ولد عدنان الذي اصله ونسله النبيحان رسولنا محمد صاحب البيان والبرهان وعلى آله واصحابه الذين بذلوا في طاعته الاموال والمهج والابدان .

معلوم اوله كه حوايج اصلية ضرورية وديون بشرية دن فضله نصاب شرعي به مالك اولان هر بر مؤمن مكلف ومؤمنة مكلفه به سنه ده بر كره قربان بيرامي كونلرندن ايام نحر دنيلن ذي الحجة شريفه نك اوننجي اون برنجي اون ايكنجي كونلرندن برنده قربان كسمك صورتيله جناب رب العزة حضرت تليينه تقرب ايتك اصح روايته واجب وبوجيبه بي اداده ذبح اولنان حيوانك وذبح ايدن كيمسه نك احواله متعلق نيجه مسائل شرعية نك بيلنمسي لازم ولازب وبومسائلي بيلميه رك جهل وعمي اوزره قربان ذبح ايدنلر خطرده بولنه جقلى وبوحالده بودرلو كيمسه لر (ليلا حاطب) كي اوله جقلى واضح ولاحب اولديغندن قسطه ونيده ارباب تدريس ومذاكره به ذيل ونقطة اخير بوقير بر تقصير صاحب ذهن كليل محمد خلوصي الشهير باوليا بن يحيى (المحتاجان الى المولى الجليل) اخوان دينه بر خدمت ووسيلة عفو ومغفرت اولمق نيت خيريه سيله كتب فقهية معتبره دن مسائل مذكوره نك ام ومهم اولانلرني جمع والتقاط وتعميم نفى ايچون (لسان عذب البيان) تركي ايله ترجمه وتعبيرى طريقته سلوك ايله احتياط ايدرك (بغاية الله تعالى) مستجمع اولان امهات ومهمات

مسائلك طبع وتمثيل ونشريله مقصود عبد عاجز حاصل اولمش ايدى . سايه معارفوايه ملوكانه لرى ممالك محروسة شاهانه لر ينك هر جهتي دارالمعارف دينامكه شاين برحاله ايصال ايتمش اولان پادشاه ديانت پرور وشهريار عدالت كستر السلطان ابن السلطان السلطان الغازى (عبد الحميد) خان ثاني « خلد الله سرادق سلطنته مادام السبع المثاني » افند من حضر تليينك عصر معاليحصر هايونلر ننده نسخة اصليه سنه بر جوق مسائل مهمة لازمه علاوه واكثر عباراتك توضيحيه تكرار طبعنه مباشرت ايدلدى . ومن الله التوفيق الى احسن الطريق وهو خير الرفيق

بيان الاضحية

اضحية: لغته ابتداء ضحى وقتي ذبح اولنان حيوانه دينلدى صكره (ايام نحر) ده يعنى ذى الحجة شريفه نك اوننجي اون برنجي اون ايكنجي كونلريله اون برنجي اون ايكنجي كيجه لرى ايچنده ذبح اولنان حيوانه دينلدى . شريعتده: عبادت وقربت نيقيه بش نوع حيواندن يعنى قيون، كچى، صغير، جاموس، دوه دن اوقات مذكوره ده ذبح اولنان حيوانه دينلمشدر .

احكام قربان

اصح اولان مذهب يا كمزده قربان واجيدر واقوالك ايچنده مفتابه اولان بودر لكن عملاً واجيدر اعتقاداً جزماً واجب دكلدر يعنى اصلنى انكار ايدرك شريعتده قربان وصلاة وترو صدقة فطريو قدر دين كيمسه (نعوذ بالله) كافر اولور . لكن ذاتى اقرار وجوبى انكار ايلسه يعنى شريعتمزه بونلر واردر اما واجب دكلدر ديسه كافر اولماز كنهكار اولور (رد المختار، اشباه وغيرها) وقربانك وجوبى صدقة فطرك وجوبى قدر اكمل دكلدر .

زيرا قربان واجب اولمسي اختلافيدر . امام ابى يوسف حضرت تليينه كوره سنتدر ديديلر و (طحاوى) امامين عندنده [۱] سنت مؤكده (وابن زياد) ك

[۱] اماميندن مراد امام محمد ايله امام ابى يوسف رحمهما الله حضرت تلييدر .

ابو حنیفه دن (وابن رستم) ك امام محمد دن روایتلرنده فرض اولدیغنی وفقهادر
تطوع و مستحب اولدیغنه قائللر بولندیغنی بیان ایتمشدر . (درر، قاضیخان)
ایشته قربانك وجوبی اختلافی اولدیغندن برکیمسه اوزرنده زکاة و حج و صدقه
فطرو کفارت عین و قربان بورجی واریکن و فاتی یقین اولوب ثلث مالندن بونلرك
تأدیه سنی و صیت ایلسه ثلث مالی کفایت ایدرسه جمله سنی ادا ایتك لازم اولور .
ثلث مالی و فاتیتمز سه زکاتندن بدأ اولوب اولجه زکاتی صکره حجی صکره صدقه فطره سی
و بوندن صکره کفارت عینی و اک صکره مالی قالور سه قربانی ادا اولور . (سراجیه)
اولجه بیان اولندیغنی و جهله (تضحیه) یعنی (ایام نحر) ده قان آقیمق
قدرت ممکنه بولندیغنده اصح اولان امام اعظم و محمد (رحمهما الله تعالی)
حضر تلمینه کوره واجبدر .

زیرا حدیث شریفده « مَنْ وَجَدَ سَعَةً فَلَمْ يُضَحِّ فَلَا يَقْرُبَنَّ مُصَلَّائَنَا »

بیورلمشدر . معنای شریفی برکیمسه قربان کسمکه قدرتی اولورده قربان
کسمز سه اول کیمسه البته بزم مسجد مزه یعنی بزه یقین اولماز دیمکدر .
دیگر حدیث شریفده شفاعتمزه نائل اولماز بیورلمشدر .

بو قدرت محض شرطدر . زیرا اصل تکلیف آنك اوزرینه توقف ایدر بر کره
قدرت موجود اولدیغنی کی قدرتك یعنی نصابك دوامی شرط دکدر . مجرد
فعله قادرا و لمقدن عبارت بر شرط اولدیغندن و جوبنك بقاسی ایچون قدرتك
بقاسی شرط اولدی .

ایمدی قربان قدرت ممکنه ایله واجب اولدیغندن زنکیان اولان کیمسه لر واجب
اولان قانی (ایام نحر) ده آقیمیوب وقتنی کچیرسه لر قربانك قیمتنی تصدق
ایتملری لازم کلور . لیکن فقیرلر و نذر ایدن کیمسه لر آلدقلری قربانی ایام
مخصوصه سنده کسمیوب وقتنی کچیرسه لر قیمتنی تصدق جائز اولمایوب (ذات
قربانی) یعنی عیناً حیوانی تصدق واجب اولور .

هر بر مکلف و مکلفه یه بیلنمسی لازمدر که عبادت و قربت مالییه ایکی نوعدر

بری تمليك طریقله اداء اولنور فقرایه ویریلن صدقه لر کی . دیگری اتلاف
طریقله اداء اولنور . کوله و جاریه سنی آزاد ایتك کی .

اضحیه ده بو ایکی معنامو جوددر . زیرا حیوان کسیلوب قان آقیملدقه اتلاف
ایله عبادت حاصل اولور و در یسنده تصرف ایله تمليك و اباحه بولنور . صدقه
فطرا یله قربان مکلفك ذمتنه و شخصنه تعلق ایلدیکندن بونلر واجب اولدقدن
صکره مال هلاك اولسه عمری ایچنده ادا ایتدکجه ساقط اولماز یا قیمتلرینی و یا
عینلرینی تصدق واجب اولور . زیرا قدرت ممکنه ایله واجب اولان شیتك حال
و شانی بویله در . حج دخی بوقیلدندر . زکات بونلرك خلافنده در . یعنی زکات
(قدرت میسر) ایله واجب اولدیغندن مال هلاك اولدیغنی کی و جوب ساقط اولور .

و قربان اصح اولان و جوبنك شرائطی کندیلرنده بولنان کیمسه لره آنحق
کندی نفسلری ایچون واجب اولور . زنکیان اولیان کوچك چو جوبی ایچون
پدرینه ، کوله و جاریه سی ایچون افندیسنه قربان کسمك واجب اولماز بلکه پدری
چو جوبی ایچون افندیسی کوله و جاریه سی ایچون قربان کسبو یرمك مستحبدر .
(قاضیخان و غیرها)

امام حسن روایتنده چو جوغندن و وفات ایدن اوغلی و یا قیزینك چو جوقلرندن
قربان کسبو یرمك واجبدر . (ابن طابین)

و صینك کندی مالندن قربان لازم اولسنده اختلاف وارددر . قربان ماله تعلق
ایتدیکندن زنکیان اولان صبییه قربان لازم کلسی راجح و احتیاط لیدر .

(صاحب هدایه) زنکیان اولان صبییه قربان لازم اولدیغنه و (در مختار)
و (کافی) اولدیغنه قائللردر .

✽ قربان واجب اولسنك شرطلری ✽

کرك اركك و كرك خاتون (ایام نحر) ك آخر وقتنده مسلم اولمق مقیم اولمق حر
اولمق و کندیسنه صدقه فطر واجب اوله حق درجه ده زنکیان اولمقدن بوشر طلر
کندیلرنده بولنان هر بر مسلمانانه اصح اولان آنحق کندی نفسی ایچون سنده

درت ممکنه
فقرایه فقرایه
سببه ادا مقرر
یعنی قدرته
درت الاصله
درت الحکنة کالج
درت التبر
درت الزکاة

بر آره اوقات مخصوصه سی ایچنده قربان کسمک واجب اولور .
 مسافر قربان واجب اولماز زیرا حضرت علی (رضی الله عنه) افندمن
 (اَنْسَ عَلَى الْمُسَافِرِ جُمُعَةً وَلَا أُضْحِيَّةً) بیورمشلردر . یعنی مسافر اوزرینه
 جمعه نزی و قربان واجب اولماز دیمکدر .

اگر مسافر نافله اوله رق قربان ایدرسه جائز اولور . و اگر مقیم
 ایکن آوب صکره سفره کیتیمک مراد ایلسه وقتک آخرندن اول یعنی اوزرینه
 واجب اولمادن کیدرسه زنکین ایسه صائمسی جائز اولور . فقیر ایسه صائمق
 جائز . لازم آلمق سبیلله اوزرینه واجب اولدی بیوردیلر . (ردالمحتار)
 امام اعظم و ابو یوسف حضرتلرینه کوره قربانک واجب اولمسنده عقل
 و بلوغ شرط دکادر . مجنونک و صبیئک مالارندن بابالری یا خود و صیلری
 قربان ایدیوروب صبی به و مجنونه یدیرلر باقی قلائی بونلر ایچون عینیه
 انتفاع اولنان بر شیئه تبدیل ایدرلر . لیکن امام محمد کوره بلوغ و عقل شرطدر
 حتی صبیئک مالندن کسمسملر اوده مک لازم کلور . (ابن عابدین)

کلف اولان چوجغندن و خاتوندن اذنسز قربان کسبیرمک جائز
 اولماز (قاضیخان) لیکن امام ابو یوسف استحساناً بونلر ایچون اذنسز جائز
 اولور بیوردی . (ردالمحتار)

• توه و مجنون جمیع احکامده صبی کیدر . (هندیه)

قربانک رکفی : ذبحی جائز اولان حیوانی کسمکدر و حکمی عالم دنیاده
 عهد و اجبدن چیقماق و عالم عقباده نیت صحیحیه مقارن اولدینی حالده
 جناب اللهک فضل و احسانیه ثوابه نائل و واصل اولمقدر .

﴿ قربان نصابی ﴾

قربان نصابی : صدقه فطر واجب اوله حق قدر ماله مالک اولمقدر . مالک اولدینی
 مالک کوه نصابنده اولدینی کی آلیش و یریش ایله آرتیه بیله جک مال اولمسی
 شرط دکادر .

وزکوة کی ماله مالک اولدیغندن صکره اوزرندن برسنه کچمک لازم دتادر .
 بلکه قربان کسمکه مخصوص اولان کونلرک آخرنده زنکین اولسه در حال
 قربان کسمک واجب اولور . نصابه مالک اولمایانلره واجب اولماز . (قاضیخان)
 حوائج اصلیه ضروریه یعنی ساکن اوله جفی اوی و اوینک مقدار کافی
 اشیای و ینه جکی حیوانی و قوللانلر جفی سلاحی و خدمتته مخصوص اولان
 کوله و جاریه سی و کیه جکی اوچ درلو البسه یعنی ایش البسه سی و عادتاکیدیکی .
 البسه و جمعه و بایرام کونلرینه مخصوص البسه سی و کندینک و نفقه سی
 کندی اوزرینه واجب اولانلرک [١] برسنه ک نفقه لرندن فضله اوله رق ایی یوز
 درهم کوش و یا خود یکر می مثقال [٢] آلتون و یا بونلرک برینک قیمتته مالک اولان
 کیمسه لره سنه ده بر کره ایام نحر دینلن کونلردن برنده قربان کسمک واجب اولور .
 علمانک برنوعندن ایکیدن زیاده کتابلری و خاتونلرک مهر و معجالتلری
 و قوجه سی زنکین اولانلرک مهر مؤجلاری دخی نصابده معتبردر . (جوهره)
 باغ و باغچه و چفتلک و سائر املاکده بعض علمانصابی قیمت اصلیه نیدن
 و بعضیلری ایجارندن اعتبار ایلدیلر . (هندیه)

[١] بر کیمسه اوزرینه غیرک نفقه سی واجب اولق اوچ سبیدن بریله اولور .
 برنجیسی : زوجیتدر زیرا زوجته ک نفقه سی هر حالده زوجی اوزرینه واجب اولور ،
 ایکمنجیسی : قرابتدر بابا اوزرینه قزلرینک و کسبدن عاجز و فقیر اولان بیوک
 اوغللرینک و فقیر اولان کوچک اوغللرینک نفقه سی واجب اولور و زنکین اولان
 اوغللره و قزلره بابالرینک و آنالرینک و سائر اصوللرینک نفقه لری واجب اولور
 و فقیر و کسبدن عاجز اولان هر بر ذی رحم محرمک نفقه لری حکم حاکمه یا خود در ایله
 کندیلرینه اصابت ایده جک میراث مقدارده وارثلری اوزرینه واجب اولور .
 اوچنجیسی : ملکدر افندی به کوله و جاریه سنک نفقه سی واجب اولور .

[٢] بر مثقال یوز آربه آغیری دیمکدر . آلتونک اوسط عیاری اعتبار اولمده
 هر مثقال آلتمش غروش ایدر اوسط آربه دن یکر می مثقال آلتونک قیمت (١٢٠٠)
 غروش ایدر بومقدار آلتون نصابی اولور . کوشک درهمی وقت وزمان کوره
 حساب ایدیلوب (٢٠٠) درهمک قیمتته طونارسه اول مقدار کوش نصابی اولور .

نصابك بو مختصرده تفصیلاً ذكرى ممكن اوله ميه جغندن بو قدرله اکتفا ایدلدی . تفصیلات آرزو ایدن اخوانك مطولاته مراجعتلری توصیه اولنور .

﴿ قربان ایديله جك حيوان ﴾

زنکین اولان کیمسه لر اصح اولان آنجق حیوان مخصوصی کسمکه قربانی ادا ایدر وقت ایچنده قربانی کسمیوب قیمتی تصدق ایتسه لر ادا ایتمش اولمازلر . (وحدتی)

قربان کسیلوب قانی آقیدلقدده تلف اولسه دخی وجوب ساقط اولور . تکرار کسمك لازم اولماز . (هندیه)

فقیر اولان کیمسه نك قربان نیقیله خروس و طاووق کسمه سی مجوسی فعلی اولدیغندن مکروهدر . (هندیه)

﴿ قربانه مخصوص اولان حیوان ﴾

قربانه مخصوص اولان حیوان قیون ، کچی ، صیغر ، جاموس ، دوه در . قیون کچی بریاشنده صیغر و جاموس ایکی یاشنده ، دوه بش یاشنده قربان اولور . لکن قوزی بیوک اولوب آرقه سندن باقیلدقدده بر سنه لك قیوندن فرق اولمازسه آلتی آبی تمام ایدنجه اتفاقاً قربان اولور . بعض فقها آلتی آبی تمام ایدن قوزی هر حالده یعنی کوچك اولسون بیوک اولسون قربان اولور بیوردیلر . (وحدتی) (صاحب نهره) کوره کچی اوغلاغی قوزی کیدر . لکن (قهستانیده) بوایکی مسئله یه فتوی اولدینی وضعیف اولدینی بیان بیورلمشدر .

وقربان اوله جق حیوان وحشی اولما لیدر اکر وحشی ایله انسی و اهلی بیننده تولد ایتمش ایسه آناسنه باقیلور . اکر آناسی وحشی ایسه یاوریمی دخی وحشی عداولنوب قربان ایتك جائز اولماز .

واکر آناسی انسی ایسه یاوریمی انسی عداولنوب قربان ایتك جائز اولور . واکر وحشی اولوب صکره دن مونسه اولان اینك واکوزی قربان

ایلسه جائز اولماز لکن اولجه انسی اولوب صکره دن وحشی اولسی قربان اولسنه مانع اولماز . (هندیه)

باباسی بشقه حیوان اولوب اناسی قربانه مخصوص حیواندن اولدقدده یاوریمی علف یرایسه قربان اولور . (قاضیخان)

قیون و کچی اشتراك قبول ایتمز . برقیون برکچی برکیمسه ایچون قربان اولور یدی یه قدر اشتراك جائز دردیبه نك قوی متروکدر . عمل جائز اولماز . (قهستانی) برصیغر بردوه یدی کیمسه ایچون قربان اولور . یعنی یدی کیمسه مشترک اوله رق برصیغری و یادوه یی قربان ایده بیلورلر مشترک ایدیدن نقصان وتك وچفت اولق جائزدر . وفتوی بونکله در . (هندیه)

بعض علمایه کوره (دوه) اون کشیدن قربان اولور (اخی چلی) زنکین اولان کیمسه برقیوندن زیاده برقاج قیون یاخود کچی قوربان ایلسه عامه علماعندنده بری فرض عملی اولوب بردن زیاده سی تطوع اولور و صاحب محیطه کوره اصح و مختار اولان بودر .

امام حسنك امام اعظم دن روایتنده برکیمسه ایکی قیون قربان ایتمکده بأس یوقدر . زیرا حضرت رسول اکرم (صلی الله تعالی علیه وسلم) افندمن هر سنه ایکی قیون قربان ایدردی و (حدیبیه) سنه سنده یوز دوه قربان ایلدیلر . (هندیه)

بعض علما جمله قربان واجب اوله رق صحیح اولور بیوردیلر و بردن زیاده سی عادات اولور دین ده واردر .

لکن زنکین اولان برکیمسه کندی نفسی ایچون بردوه یاخود صیغر قربان ایلسه کافه علمایه کوره کلیسی اضحیه واجب اولور . نمازده او قونان قرآنك اوج آیتدن و بر سورده دن زیاده سیده فرض اولدینی کبی . وفتوی بونکله در زیرا ایکی قیون ایله برصیغر بیننده چوق فرق واردر چونک ایکی قیون ایکی کره ذبحه یعنی قان آقیمغه محتاجدر برصیغر بونك خلافته در . (رد المحتار)

• شَرَك اوله رق اينك، او كوز، دوه جاموس قربان ايتمكه مستحب اولان جمله
مشرَك بردن آلامى و يا خود ايجلرندن برينه امر ايدوب آلديرملى. يوقسه برى
آنجهن كندى نفسى ايجون آلدقندن صكره ديكرلرى مشرَك اولمق صحيح اولماز.
(درالمختار)

حاصل كلام ايجلرندن برى آلوب ديكرلرى مشرَك اوله جنى تقديرده
آلان كيمسه آلوركن اشتراك نيت ايدرسه كراهتسنز نيت ايتمزسه صكره دن
اشترَك ايدمك كيمسه فقير ايسه اصلا اشتراك ايتمى جائز اولماز زانكىن ايسه
كرا ت ايله جائزدر و مختار اولان بودر . (وجيز و قصاب زاده)
اگر جائز اولميه رق مشرَك اولسه لر فقيره مشرَك كرك حصه لر ينك قيمتى
تصدق لازم كلور . (هندية)

جمله مشرَك قربان و عبادت و ثواب و فداء نفسه نيت ايتمك و حصه لرى
مساوى اولمق و جمله سى مسلم اولمق شرطدر .

انواع قربان بشقه اولمق ضرر و يرمن [۱] (ردالمختار، وحدتى، درر)
ان مشرَك كردن بعضيسى ادايه و بعضيسى قضايه نيت ايلسه لر ظاهر اولان
اتنى ياك جائز اولماز، تصدق لازم اولور . زيرا قضايه نيت ايدمك نيتى
باطل اولوب تطوعه منقلب اولور بوصورتده حصه لرى حصه شايعه
اولمقندن جمله سنه تصدق لازم اولور . (ردالمختار)

و مشرَك كرك بعضيسى واجب قربانه ديكرلرى سنت و تطوع و نذر و عقيقه
قربانه نيت ايتسه لر يا خود بعضيسى ميت يا خود صبى و معتوه اولسه جائز اولور .
(قاضى خان)

نذر مستحب اولان جمله سنك قربانى برنوعدن اولمقدردر . نوعلرى مخالف اولمق
كراهت تنزيهيه ايله مكر و هدر و تكلىسى عادات اولور دين ده وارددر . (وحدتى)
ان نذر مطلق قيون و كچيه واقع و صادق اولور يعنى بر كيمسه حيوانك

[۱] يعنى مشرَك كرك هيسى عبادت نيتيله كسه كارى حالده بعضيسى ادا بعضيسى
قضا، نذر، و يا تطوع اوله رق كسمش اولسه لرده ضرر و يرمن .

جذسى تخصيصى ايتمه رك قربان نذر ايلسه قيون و يا كچى لازم كلور دين قوله
كورده انواع قربان بشقه اولمق جائز اولماز . (خلاصه)

❖ افضل اولان قربان ❖

اتى و هاسى زياده اولان قربان افضلدر . قربان ايديله جك قيون و يا اينك
اتى يدى كيمسه ايجون قربان ايديلن حيوانلرك بر حصه سنه مساوى اولورسه
قيون يا خود كچى كسمك افضلدر .

لكن بر حصه سنه مساوى اولوب يدى حصه دن بر حصه سنك اتى زياده
اولور ايسه يدى حصه دن بر حصه يه مشرَك اولمق افضلدر .

قوج قيوندن كچى تكمه دن اتى و قيمتى چوق اولان آز اولاندن
افضلدر . و قربان ياغلى و كوزل و بيوك اولمق مستحب و افضلدر .

(منيه و هندية و غيرها)

و كوزلرى و قارنى و اياقلىرى و كوكى قاره اولان قيون ممدوح و زياده
افضلدر . (ابن عابدين)

زيرا رسول اكرم (صلى الله تعالى عليه وسلم) اقدامن كوزى قاره نذر
قاره اياقلىرى قاره بشقه اعضالى بياض اوله رق قوج قربان ايلديله .
(شرح شرعه)

و قربان ايديله جك براينكه او كوزك قيمتلى اتلى مساوى اولورسه
اتى كوزل اولديغندن اينك او كوزدن افضلدر . (هندية)

❖ قربانه مانع اولان و اوليان عيبلر ❖

« غَمِيَاء » : ايكى كوزى كور « عَوْرَاء » : بر كوزى كور حيوان دركدر
بونلرى قربان ايتمك جائز اولماز .

« عَجْفَاء » : آريق حيوان ديمكدر ضعيفلكن ايلكلرى اريمنر ايسه
قربان ايتمك جائز اولماز .

« عَرَجَاء » : بر آياغی آغساق ديمکدر کسه جک يره کلمکه قدرتی يوق
ايسه يعنی هيچ باصهار ايسه بونی دخی قربان ايتمک جائز اولماز اکر زحمتله
يورور ايسه کراحتله جائز اولور . (خلاصه وحدتی)

« سَكَاء » : قولاقسز طوغان حيوان ديمکدر قولاقلرندن بری اولسه
دخی اصح اولان قربان ايتمک جائز اولماز (قهستانی، ردالمحتار)

« صَمْعَاء » : کوچک قولاقلی ودلیک قولاقلی وقولاغی تمغالی حيوان
ديمکدر قربان ايتمک جائزدر (خلاصه)

« جَدْعَاء » : بورنی کسیک حيوان ديمکدر قربان ايتمک جائز اولماز .
(شرنبلالی)

« شَرْقَاء » : قولاغی اورته سندن کسیلوب دینمش ياخود اوزونلغنه
يارلمش حيوان ديمکدر .

« خَرْقَاء » : قولاغی اينه يارلمش حيوان ديمکدر . بونلرده اکثریسی
ويانصفي کیتمش ايسه جائز اولماغه محمولدر .

« مُقَابَلَه » : قولاغی اوک طرفندن و « مُدَابَرَه » آرقه طرفندن ييرتيق
ديمکدر . هرايکيسی ده چوق اولور ايسه کراحت تحریمه ايله آز اولورسه
کراحت تنزیهه ايله مکروهدر . (ردالمحتار)

« هَمَاء » : ديشسز حيوان ديمکدر . اکر ديشلرينک اکثریسی وار
ايسه کراحتله جائزدر (ردالمحتار)

لکن فتاوی هندیه ده ديشسز حيوان ديشلی حيوان کبی ياييلوب قارنی
طيورور ايسه جائز اولور بيورلدي .

« جَدَاء » : ممه سی کسیلمش وقوريمش حيوان ديمکدر . ممه سنک
اکثریسی سالم اولورسه قربان ايتمک جائزدر (وحدتی)

قيون وکچی ده برمه وصیفرده ايکيسی کیتمش وياقوريمش ايسه جائز اولماز
بيورلدي لکن ياوريسنی اميرمه که قادر اولورسه جائز اولور (خلاصه)

« ثَوْلَاء » : مجنون حيوان ديمکدر . قارنی طیوره بيلور ايسه قربان
ايتمک جائز اولور . طیوره مز ايسه جائز اولماز (درالمحتار)

« خُنْثَاء » : بونده اختلاف اولنوب (هندیه) ده حثنی قربان اولمز زیرا
آنی پيشمز بيورلدي . لکن (وحدتی) ده ظاهر اولان جائز اولمقدردينلدي .

« جَرَبَاء » : اويوز حيوان ديمکدر . آتی سمیز اولورسه قربان ايتمک
جائز اولور . (خلاصه)

« جَلَالَه » : نجاست بين حيوان ديمکدر . دائماً نجاست يرايسه حبس
ايتمه دن قربان ايتمک جائز اولماز . آتی کوزل اولسون ايچون (دوه) ايسه قرق

کون (صیفر) ايسه يکرمی کون ، قيون ايسه اون کون حبس اولنور (هندیه)
لکن (درمختار) ده ظاهر اولان دوه ايله صیفر اون کون قيون درت کون
حبس اولنور بيورلدي .

فقها دن بعضيلری (دوه) اوتوز کون حبس اولنور ديديلر .
« جَمَاء » : بوينوزسز حيوان ديمکدر . قربان ايتمک جائز اولور .

قيريليرسه دخی بيننه واصل اولمقدجه ينه جائز اولور .
« عَظْمَاء » : بوينوزی قيرلمش حيوان ديمکدر . اکر کيکلرک باشنه

واصل اولدي ايسه قربان ايتمک جائز اولماز (بدايع)
قهستانیده اکر قيريلان بوينوز دماغه واصل اولمش ايسه قربان اولماز

بيورلدي (ابن عابدین)

دخسته اولوب ظاهر حالده اولومی غالب اولان حیوانی قربان ایتمک جائز اولماز و قولاق و قویروغنک و کوز نورینک اکثریسی کیتمش اولان حیوان قربان ایدلمز . بونلرک نصفی کیتمش ایسه اختلافیدر . ظاهر و احتیاطی اولان جائز اولما مقدر . نصفندن آزی کیدر سه جائزدر و فتوی بوکادر (ملتقی) بعض علما اوچده برندن زیاده سی کیدر سه جائز اولماز بیوردیلر بو قوله ده فتوا ویرن وارددر (قاضیخان)

و بعضیلری اوچده بری و درتده بری کیدر سه جائز اولماز دیدیلر . جامع الصغیرده بیان بیورلدیغنه کوره بومسئله نك خلاصه سی قولاق و قویروغنک و کوز نورینک کیتمه سی (کثیر) یعنی چوق اولور ایسه قربانک جوازینه مانعدر . واکر (یسیر) یعنی آز اولور سه مانع اولما مقدر . فقهای عظام حضرانی کثیرایله یسیرک تفسیرنده اختلاف ایتدیلر . امام اعظم حضر تلرندن درت وجه روایت اولندی .

(برنجیسی) : اکر بو اعضارک اوچده بری یاخود ده آزی کیتمش ایسه یسیردر قربان ایتمک جائز اولور دیدیلر بو قول اظهردر . واکر اوچده برندن زیاده سی کیتمش ایسه جائز اولماز زایرا کثیردر بیوردیلر . چونکه صحیح اولان اوچده بر و اوچده بردن آز اولان قلیلدر زیاده سی کثیردر . «تاتارخانیه ووقایه واصلح» ده صحیح اولان بودر دینلدی . ایکنجیسی : اوچده بری کیتمش ایسه جائز اولماز . زیرا کثیردر . بیورلدی .

اوچنجیسی : درتده بری کیتمش ایسه جائز اولماز . زیرا کثیردر بیورلدی . دردنجیسی : نصفندن آزی یاخود نصفی کیتمش ایسه جائز اولور . لکن نصفندن زیاده سی کیدر سه جائز اولماز بیورلدی . احتیاط اولان نصفنده دخی جائز اولما مقدر . بو قول اخیر امامین قولیدر . و امام اعظم حضر تلی دیگر قوللرندن بو قوله رجوع بیوردیلر دینلدی (هدایه) و (کنز) و (ملتقی) ده قول ترجیح ایدلدی و فتوی بو قوله کورددر (ابن عابدین)

کوزینک نورینک اوچده بری یاخود یاریسی کیتمش اولدیغنی بیلمک ایچون حیوانی برویا ایکی کون عافسز حبس ایدوب علفه زیاده اشتهها ایتدکدن صکره علتلی کوزینی باغلا یوب اوزاق بر محلدن علف ایله صاغ کوزی قارشوسنه یواش یواش کله رک نه قدر محلدن فرق ایدر سه اول محله اشارت ایتدکدن صکره حیوانی ینه اسکی محله کتوروب صاغ کوزینی باغلا یه رق علفی علتلی کوزی طرفندن منوال سابق اوزره آز آز یا قلاشدیرملی وینه کوردیکی موضعی آکلاملی و صاغ کوزیله کوردیکی محل ایله عذرلی کوزی ایله کوردیکی محکم آراسنی اولچملی بو صورتله عذرلی کوزینک نورینک اوچده بری ویا نصفی ویا درتده بری کیتمش اولدیغنی بیلنیر . (هندیه)

اکر علت ایکی کوزنده اولور سه کوزی عذر سز اولان برقیون ایله علتلی قیون پیتنده بیان سابق مثللو تجربه ایله عمل اولنور .

و قولاغنک بری دینندن کسیلان یاخود طوغدیغنده بر قولاغی اولیسان حیوانی قربان ایتمک جائز اولماز . (هندیه)

امام محمد قولاق سز و قویروق سز طوغماز . واکر طوغمش اولسه قربان ایتمک جائز اولماز بیوردی . لکن امام اعظم حضر تلرندن (اصل) نام کتابده جوازی روایت اولندی . (فهستانی، ردالمحتار)

برونک حکمی قولاق کیدر . اما ذکر و فرجی اولسه یاخود کسيلمش اولسه ظاهر اولان قویروق کیدر . (وحدتی)

دلسز صیغر قربان ایتمک جائز اولماز . قیون جائز اولور دین وارددر . لکن احتیاط اولان قیون دخی جائز اولما مقدر .

ودیلی کسيلمش واکثریسی کیتمش اولان حیوان دیاسز حیوان کیدر . (فتیه، ردالمحتار)

قان بول ایدن حیوان کورونشده قان بول ایتمه ین حیواندن سمیز اولور ایسه فقهانک بیان بیورمدقلرندن و سکوت ایتدکلرندن آکلاشیلان جائز

اولمقدر (والله اعلم)

وقربان ایدیله جک حیوان قربان ایده جک کیمسه نك مالی و ملکی اولمق شرطدر . سرقت ایتیش اولدینی و غصب اوله رق و یا خود بیع فاسدایله مالک اولدینی حیوانی کسسه قیمتی صاحبنه ویردکن صکره جائز اولور . (ردالمحتار) لکن امانت و عاریت اوله رق آلمش اولدینی حیوانی کندی طرفندن قربان ایتک جائز اولماز .

بعض فقها رهین آلدینی حیوانی قربان ایتک جائز اولور دیمشله ایسه ده ظاهر روایتده جائز اولماز . (ابن عابدین)

و آلفه و یا خود قبضه وکیل اولدینی حیوانی کندی طرفندن کسسه جائز اولماز . و زوجی زوجه سنک و یا خود زوجه سی زوجنک قربانی اذنی اولمیه رق کندی نفی ایچون کسسه جائز اولماز . قیمتی ویرمکه راضی ایتسه دخی جائز اولماز . (خلاصه ، خادمی)

و برکیمسه کندی قربانی بشقه سی ایچون کسسه ینه جائز اولماز . (وجیز) و قربان قوجه مش اولوب جماعدن و یا وريله مقدن یعنی طوغور مقدن عاجز اولسه و خصیه لری کوچک اولسه مکروهدر . (وحدتی)

و علاج و عالتسز سودی کسبان و طوغور مسی یقین اولان حیوانی و یا وریمی کوچک اولان حیوانی قربان ایتک مکروهدر . اما سودی علاج ایله کسلورسه قربان ایتک جائز اولماز . (درالمختار)

قورت قویروقلی واکری کوزلی اولان حیوانی و تویی دوکیلان حیوانی قربان ایتک مکروهدر . (شریلالی)

و قربان اوله جق حیوانه یینمک و چفته قوشمق و کسمزدن اول تویینی قیرقوب یوکنی استعمال ایتک و صاغوب سودینی یمک و ضرورتسز قیرقلمش قیون آلوب قربان ایتک و سودلی قیون و کچی قربان ایتک مکروهدر .

(ابن عابدین ، هندیه ، خادمی)

زیرا قربانی کسمه دن سودی و یوکی و سائر جزو لریله انتفاع مکروهدر . آنجق بونلر تصدق اولنور لکن قربانی کسمکه مخصوص اولان کونلرده قربانی کسدکن صکره هر بر جزئیه انتفاع جائزدر . (هندیه) بعض فقها زندکین اولان کیمسه لره هر حالده کندی انتفاع ایتک جائزدر دیدیلر . (ابن عابدین)

﴿ قربان و سائر حیوانی کسمه سی حلال اولیان کیمسه لر ﴾

آتشه طیان مجوسینک کسدیکی ینمز زیرا مشرکدر . ملت توحیددن اولمق احتمالی یوقدر . (داماد)

ذابح اولان کیمسه لر اسلاملر کبی اعتقاد جهتمدن یا خود کتابی اولان خرسیتیانلر کبی دعوا جهتمدن ملت توحیددن اولمق شرطدر .

بوشرط کندیلرنده بولنمیان کیمسه لک کسدیکی حلال اولماز . و آیه و کونه و پوته طیان و ثیلرک دخی کسدیکی ینمز . زیرا آنلر مجوسی کبی مشرکدر . (اخی چاپی)

و مرتدک یعنی (معاذالله) کندیسندن کفر صادر اولمغه دین اسلامدن چیقمش اولان کیمسه نك کسدیکی دخی ینمز . زیرا بونک ایچون ملت یوقدر . (ردالمختار)

و بونلرک دینده تابعلرینک دخی کسدیکی حرامدر . و ارکک اولسون عورت اولسون بونلرک اولریده حرامدر . (مفتاح السعاده)

و جنینک دخی کسدیکی ینمز . زیرا فخر عالم (صلی الله تعالی علیه وسلم) افندمز ذبایح جندن نهی بیوردیلر . لکن ظاهر اولان صورت آدمی یه کیروب کسمه لر حلال اولور . (ردالمختار)

و باباسی سنییه اولان جبرییه نك کسدیکی یمک جائز اولماز . زیرا مرتدین

منزله سنده در ذبحی حرامدر دیدیلر . لکن بومسئله ده خلاقی یعنی کسیدی
حلال اولق راجحدر . زیرا مجبره ایکی قسمدر ایکیسیده حاشا نم حاشا
(الله) اوچدر دین نصارادن اهوردر (ردالمحتار)

وا کر باباسی جبریه اولورسه ضرر ویرمز (درالمختار)

وقصداً بسمله بی ترک ایده نک کسیدی حرامدر . مسلم اولسون کتابی
اولسون . زیرا واجب تعالی و تقدس حضرتلری { وَلَا تَأْكُلُوا أَمْثَالَهُمْ
يَذْكُرُ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ } نظم جلیلله حرمتی بیان بیوردیلر . اما حضرت
فخر عالم (صلی الله تعالی علیه وسلم) افندمرك { الْمُسْلِمُ يَذْبَحُ عَلَى اسْمِ اللَّهِ
سَمِّيَ أَوْ لَمْ يُسَمَّ } یعنی مسلم اسم الله اوزرینه کسر .

ظاهرده (بسم الله) دیسون دیسون بیوردقلری نسیان اوزره محمولدر .
(ابن عابدین)

زیرا سهواً ترك ایتك ضرر ایتمز (ملتی)

ینه بونک کی بسمله شرط اولدیغی و آنجق بسمله شریفه ایله حلال
اوله جغنی بيلمیهرك جهلاً ترك دخی ضرر ویرمز (ردالمحتار)

وصائینک کسیدی امام اعظم حضرتلرینه کوره مکروهدر . امامین
حضرتلری حرامدر بیوردیلر . (درر)

زیرا بونلر بر قومدرکه یهودی و نصاری دینندن عدول ایدوب بیلایزه
وملائکه یه طیارلر . (روح البیان)

وبعض علمایه کوره بونلرده کتابی و غیر کتابی اولق اوزره ایکی
فرقه در . بوصورته کتابی اولانلرینک کسیدی یینور . (قاضیخان)

(قهستانی) ده صائیه حضرت عیسی علیه السلامی و نبوتی مقرردر .

کسکری حلالدر بیورلدی و (بدایع) ده بونلرک کتابی زبوردر
دینلدی . (ردالمحتار)

افر نجلر نصاراده داخلدر . (مبسوط) ده عیسی علیه السلام ایله عزیز
علیه السلامه (الله) دیو اعتقاد ایدن والله تعالی حضرتلرینه «ثالث ثلاثه»
دین کتابینک کسیدی حلال اولماز بیورلدی .

لکن (هدایه) نک اطلاقه و کتب سائریه و شمس الاثمه خنده ذبیح
نصاری مطلقاً حلال اولدیغنه نظراً هر نه قدر الله تعالی حضرتلرینه (ثالث
ثلاثه) و مسیح علیه السلامه (الله) دیمشله ایهده دلائل جواز اوزره دالدر
ولکن ذبح ایدرکن ذکر الله بدلنده مسیحی ذکر ایتدکری ایشیدلسه یاخود
{ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي هُوَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ } دیسلر کسکری حلال اولماز .
واولی اولان ضرورتسز بوعتقاد اوزره اولانلرک قیزلرینی آلق و کسکری
یمک جائز اولماقدیر . (ابن عابدین)

وانجیلی تغیر ایدن ارمنیلردن نبوة عیسیای اقرار ایتیانلرک کسیدی
دخی حلال اولماز . (مصفی)

حاصل کلام اهل ذبیح یا مسلملر کی اعتقاد جهتدن یاخود کتابیلر
کی دعوی جهتدن ملت توحیددن اولق الزمدر .

— کسیدی حلال اولان انسا نلر —

{ إِلَّا مَا ذَكَرْتُمْ } خطاب مستطاب الهیسی حقلرنده انزال بیوریلان

مسلم و مسلمنه نک کسکری حلالدر . معتوه اولسه لرده ضرری یوقدر .
یعنی معتوه صبی و مجنون ذبحه قادر اولدقلری صورته ذبحک شرطلرینی

وبسمله ایله حلال اوله جغنی بیورلرسه کسکری حلالدر یینور .
(درالمختار)

سرخوشک و حائض و نفسا خاتونک و جنبک کسکری حلالدر

یینور . (درالمختار)

اما دلستر و سنتسزک کسیدی مکروهدر . و ابرش تعیر اولنان ابرصکه

فساد مزاجندن ناشی وجودینک در یسندن بعض محالرنده بیاضاق حادث اولان کیمسه دیمکدر . بونک ده کسدیکی جائزدر . لیکن قربان کسمکده بونک غیر یسی اولی و افضلدر .

و کتابینک : یعنی برنجی به ایمان و کتاب اللهدن بری اقرار ایدن خرسیتیانلرکده کسدکری حالدر . لیکن کتابینک قربان کسمه سی مکروهدر . (هدایه)

و بو کتابی اولان خرسیتیانلر ذمی اولسون حربی اولسون عربی اولسون تغلبی اولسون کسدکری حالدر . (ابن عابدین)

زیرا آیت کریمه ده { وَطَعَامُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ } بیورلمشدر .

کتابی اولان خرسیتیانلرک طعامی سنک ایچون حالدر . دیمکدر . چونکه کتابیلر توحید ادعاسنده درلر . لیکن الله تعالی حضرتلرینی بیلوب وائئای ذبحده ذکر ایتلمری شرطدر . و بونلرک کندیلرینه . تابع اولان اولادلرینک دخی کسدیکی ینور . مجنون اولسه لرده ضرر ویرمز .

لیکن صاحب (عنایه و نهایه) مجنون ایله مراد معتوهدر . زیرا مجنون ایچون قصد و نیت اولماز . خصوصیه (بسمله) شرطدر بوده قصده محتاجدر دیدیلر . اما اصح اولان (بسمله) دیدکده نیت حاضر اولسه دخی حالدر اگر اللهمک اسم شریفی ذکر ایله حلال اوله جغنی بیلورلرسه و اگر اللهمک اسمی ذکر ایله حلال اوله جغنی بیلمزلرسه حلال اولماز . بوشرط قربان کسن کیمسه لره مخصوص اولیوب جمیع ذابحه عام و شاملدر . (در المختار مع حاشیته)

صبی و سرخوش دخی بومسئلهده مجنون کیدر . بومسئلهده فقهای کرام حضرتانی اختلاف ایدوب بعضیلری (بسمله) یی بیلوب حین ذبحده تصور

و ملاحظه ایتک لازمدر دیدیلر . و بعضیلری ذبحک (بسمله) ایله حلال اوله جغنی بیلمک لازمدر بیوردیلر . بعضیلری ده حلال اولمق آنجق طمرلری کسمک ایله اوله جغنی بیلمک لازم و شرطدر دیدیلر (تاتارخانیه) و بسمله نک عقیبنده برشی ایله مشغول اولیوب همان بوغازلامق شرطدر . حتی بسمله دن صکره بیچاغی بیلسه (بسمله) یی تکرار ایتک لازمدر (بزازیه) اما اصح اولان بیچاغی آزا جق بیله یه جک قدر فصل ایتک ضرر ویرمز . لیکن بعض علما قلیل و کثیر ینفی فرق ایتیه رک مطلقا آزا جق فصل واقع اولسه (بسمله) یی اعاده لازمدر بیوردیلر (ردالمحتار)

بسمله دیدکدن صکره قیون یرندن قالقیویرسه یا تورددقه بردخی (بسمله) دیمکه محتاجدر . دیمسه حلال اولماز (خلاصه)

و بسمله دنیلدکدن صکره قیون یوزینی بر طرفه چویرسه کسه جک کیمسه ده قیونک یوزینی دوندرسه (بسمله) یی اعاده لازمدر . اولکی بسمله کفایت ایتمز دیمشدر ایسه ده برکله سویلمک و برلقمه یمک و بر یودوم صو ایچمک قدر فصل ضرر ویرمز (در المختار، قاضیخان)

بسمله دن صکره النده کی بیچاغی براقوب آخر بریچاق آله (بسمله) یی اعاده لازم اولماز . لیکن بر حیوان اوزرینه بسمله دیدکدن صکره اول حیوانی ترک ایدوب دیکرینی کسه بسمله یی اعاده لازمدر .

یعنی بیچاغی تبدیله تکرار (بسمله) لازم دکدر . حیوانی تبدیله لازمدر . (هندیه)

آوکلی آوه صالیویرلدکده و تفنک و اوق آوه آتیلدقه بیچاغک خلافتدر . یعنی (بسمله) دن صکره آوکلی یا خود تفنک تبدیل ایدلسه دیکر (بسمله) لازمدر . لیکن آو دکشه تکرار بسمله لازم دکدر . اولکی بسمله کفایت ایدر (هندیه)

ذبح ایله پاک اولان حیوان دیری ایکن کسیدکده هر نه قدر کوچک

امام اعظم عندنده حیوانی کسدکده قارنندن اولمش یاورییی چیقسه پاک اولماز . امامین عندنده خلقتی تمام اولدقده آناسنک ذبحنه تبعاً آناسی کسیدکده قارنندن چیقان یاورى پاک وحلال اولور ينور (درالمختار)
خلقتی تمام اولمدي ايسه اتفاقاً نجسدر . واکر آناسنک قارنندن چیققدن صکره کسه جک مقدارى دیری قالسه اتفاقاً بوغازله مدن ينز (ملتقى وقاضیخان)
برقاچ حیوانى بربرى آردنجه بوغازلسه هر برنده (بسمله) بی اعاده لازمدر .
لکن بربرى اوزرینه یا تیروب بردن بوغازلار ايسه بر (بسمله) کافیدر . بر حیوانى ایکی آدم کسه ایکیسده (بسمله) لازمدر . (درالمختار)
حیوان کسيلمه دن هر جزئی حرامدر . کسیدکده دیری اولسه یعنی تماماً روحی چیقماش اولسه و پیشمه دن ينسه جائز وحلال اولور .
حیوانک وجودندن ينمه سی کراحت تحریمه ایله مکروه اولان اعضا دیدر . فرجی ، جوزلری ، بزلی ، بول قابی ، اودی ، اندن آریلوب آقان قانی ، ذکریدر . (درالمختار مع حاشیته)
بویدی اعضایی

إِذَا مَا ذُكِّيتْ شَاةٌ فَكُلْهَا سِوَى سَبْعِ فَقِهِنَّ الْوَبَالُ
فَفَاءٌ ثُمَّ خَاءٌ ثُمَّ غَيْنٌ وَ دَالٌ ثُمَّ مِيمَانٌ وَ ذَالُ

بیقی جمع ایدر

یعنی قیون کسدیکک وقتده یدی اعضادن غیرى نك اینی بی اول یدی اعضایی یمکده وبال وارددر . برى (فاء) یعنی (فرج) ایکنجیسی (خاء) یعنی (خصیه) اوچنچیسى (غین) یعنی «غده» که بز دیمکدر . دردنجیسی (دال) یعنی دم مسفوح که آقان قانی دیمکدر . بشنچیسى ، آلتنجیسی (میمان) یعنی (مثانه) که بول قابی و (مزاره) که اود دیمکدر . یدنجیسی (ذال) یعنی

ذکر در .

اشبویدی اعضایی یمک جائز اولماز . بونلردن بشقه هر اعضایی ينور .

کسیله جک طمرلر

حیوانی ذبح وقتنده کسیله جک طمرى درتدر .

(۱) حلقوم در حیوان بوندن صولور (۲) مری درکه بوندن یروایچر (۳، ۴) وَدْجَانْ دنیلان ایکی طمر درکه بونلره شاه طمرلری دینور . قان بونلردن جریان ایدر . بودرت طمرى کسمک سئندر . { وَذْكَاءٌ } کامل بودر .
{ أَلَذَّكَاءُ فَرَى الْأَوْدَاجِ الْأَزْبَعَةِ } مضمونجه بودرت طمرک کلیسی کسمک افضل واکلدر . (هنديه)
بو طمرلردن اوچنی کسه حلال اولور . زیرا اکثر ایچون حکم کل وارددر .

امام اعظم و ابو یوسف حضرتلری کسیله جک اوج طمر هانکیسی اولورسه اولسون بیوردیلر . لکن امام محمد حضرتلری درت طمردن هر برینک اکثریسی کسمک لازمدر . زیرا طمرلرک هپسی کسيلمکده اصلدر بیوردی . و امام ابو یوسفدن دیگر روایتده حلقومی و مری بی وودجاندن برینی کسمک لازمدر . ينه امام مشارالیه دن اوچنجی روایتده حلقوم ایله (ودجان) دنیلان شاه طمرلرینی کسمک شرطدر . (ابن عابدین)
بودرت طمرک نصفندن زیاده سنی کسمکده اختلاف وارددر . مالکی مذهبنده کلیسی کسمک فرضدر . بزم مذهبمزدده حلقوم ایله مری بی کسوب و شاه طمرلرینک اکثریسی کسدکده حلال اولور . (هنديه)
حضرت فخر عالم (صلی الله تعالی علیه وسلم) افندمن أَلَذَّكَاءُ مَا بَيْنَ الْأَبَةِ

وَاللَّحْيَيْنِ » بیورمشلردر . معنای شریفی ذکات یعنی ذبح شرعی کردن و کوس بینله صقال محلی اولان چکه نك مایینندن اولور دیمکدر .

حدیث شریف منطوق منیفنجه کتب فقهیه نك اکثریسنده حیوانك بوینونك کوس ايله چکه آره سندن اشاغی و یوقاری واورته سندن کسمکی تجویز بیوردیلر . .

لکن قیون وچی و صغیره چکه آلتندن (دوه) ده کوسندن بوغازلق سنتدر . بونك عکسی مکروهدر . زیرا (نحر) دوه ده (ذبح) سائر حیواناتده مستعملدر .

و (نحر) کوسندن و یا کردانندن کسمك و (ذبح) چکه آلتندن کسمکدر . (ردالمحتار) و حیوان کیلورکن بوغازنده کی یومریحق دنیلان کیمک اوستندن کسمکی امام رستغنی و منلا خسرو و زازی و عینی و حلبی تجویز ایلدیلر . لکن صاحب (نقایه) و (مواهب) و (اصلاح) و (زیلی) اصالت تجویز ایتدیلر . یومریحق کیمکی حیوانك باشی طرفنده قالمق اتفاقی و سنت و (مقتابه) در . کوس طرفنده قالمق اختلافیدر .

حاصل کلام بحثك اولنده ذکر ایلدیکمز حدیث شریفك ظاهری اوزره بعض مشایخمز چکه ايله کوس آراسندن لسانمزده یومریحق دنیلان کیمک اوزرندن و آلتندن بوغازله مق جائز در دیدیلر .

و بعض مشایخمز حیوان کسمکده هر قدر کافه علما عنندن طمرلرک اکثریسنی کسمك شرط ایسه ده (حلقوم) ايله (مری) طمرلرینی کسمك لازمدر . یومریحق اوزرندن کیلده بواکی طمر کیلمز . بو تقدیرجه اتفاقاً یئمز دیدیلر .

بومسئله (مزالق اقام) در ممکن مرتبه ایضاح ایده لم . یومریحق کیمکی حیوانك وجودی طرفنده قاهره اوستندن کیلده کیلورسه

جائز و حلال در .

و ا کریومریحق اوستنده (ودجان) طمرلرندن ماعدا طمر اولیوب (حلقوم) ايله (مری) طمرلری یومریحقده نهایت بولوب (ودجان) دنیلان ایکی طمردن غیریسی کیلده کی ارباب و قوف طرفندن مشاهده ایلده کده و یا خود صادق و عادل بر صلاح سوزیله بیلنده کده یومریحق اوزرندن کسمك حرام اولور .

هر حالده اول یومری کیمک کسیان حیوانك باشی طرفنده قالمق تحییج و (متفق علیه) در و احتیاط بونکله در . (مالاً ردالمحتار)

❖ حیوان کیسیده جکی وقتده دیری و یا خود ❖

❖ اولمش اولدینی بیلیمك ❖

حیوانی کسمزدن اول صاغ و دیری اولدینی بیلنده کده کسدکن صکره قانی حیقمسه و وجودی قیلده امسه بیله کیلده حلال اولور . کیلمزدن اول دیرلیکی بیلنمه قان و یا حرکتدن برینه محتاجدر . قانی حیقماز و حرکته کورلایسه یئمز . (ملتقی)

لکن بعض علما عنندن حیوان آغزینی یومق و کوزینی یومق و تویینی قالدیرمق و باجانی چکمک دیرلیک علامتیدر . و بونلرک خلاقی یعنی آغزینی آچق و کوزینی آچق و تویلرینی یا تیرمق و باجانی اوزاتمق (موت) علامتیدر . بر حیوانك کسمك سببیه اولدیکی بیانمدکجه یئمز . (ردالمحتار)

❖ آلت و کیفیت ذبح ❖

حیوان کسمك ایچون آلت بچا قدر . و بزم مذهبمزده بچاغك غیری کسکین شیلر ایله ده کسمك کراسته جائز اولور . یعنی بوینوز و قامش و طاش ویرندن ایرمش دیش و طرناق و سائر کسکین اولان شیلرله کسمك کراسته ايله جائز و حلال اولور . لکن بوینوز و دیش و طرناق محللرینه بتیشیک ایکن

انلرله كسمك جائز اولماز (وحدتی وغیره)

وقارشو سنده و یا تیرد قدن صکره بچاغی بيله مك مکر و هدر . (در المختار)
وعند البعض بچاق كسمیوب بوینندن بچاغی قالدیروب بيله دكدن صکره
كسمسه اذا اولدینی ایچون بوصورتله كسمك حرامدر . لکن كسیلن حیوانك
اتنی یمك حرام اولماز . (وحدتی)

كندندن بشقه سنك قربانی اذنسنر كسمسه ده نفسنه نیت ایله ده دخی صاحبك
اولور . زیرا زوجینك غیریده قربان كسمك ایچون حاضرلن حیوانی
اذنسنر و امرسنر بر كیمسه كسمسه ، قربان صاحبندن جائز و صحیح اولور .
وعند البعض نفسم ایچون بوغازله دم دیسه دخی تضمین ایتدیرمدكجه قربان
صاحبندن ادا اولنور .

واكر وقتك ایچنده تضمین ایتدیررسه بردخی آلوب كسر وقتی كچكدن
صکره اودتدرسه اول حیوانك قیمتی تصدق لازم كلور . (اشباه وغیرها)
ایکی كیمسه دن بری دیگرینك قربانی یا كلشلق ایله كندیك ظنیله كسدكدن
صکره اتنی یمه دن صاحببری قربانلرینی بیلوب آلسه لر صحیحدر . اتنی ییدكدن
صکره بیلرلرسه حلاللاشدقده ینه صحیح اولور . حلال ایتزسه اوده مك
و تصدق ایتك لازم اولور . (هدایه)

حیوانك كسیله جك طمرلرینی آتش ایله یاقوب كسمسه (در مختار) ده
كراهت ایله تجویز ایدلدی اما (ابن عابدین) ذبح یری آتش ایله كسنجه
قان اقرسه حلال اولور و اكر طوكوب آقزسه حلال اولماز بیوردی
لكن امام زاهدی اصلاً تجویز ایله مدی .

بچاغك غیر یسی ایله كسمك مکر و اولدینی کی كسمز بچاق ایله كسمك و كسمز
بچاغی برقاچ دفعه سورمك و كسه جك یره بجاغندن سوری یره رك چكك و مردار
ایلیكه قدر بردن كسمك و فائده سنز اینجیتك و حركت ایدر كن یوزمك و باشی
بردن كسه ب اوزمك و قبله یره جویرمکی ترك ایتك و طفور مسی یقین اولان حیوانی

كسمك و (بسمله) ایله اللهدن غیر یسنك اسمنی ذكر ایتك و غصب اولمش بچاق ایله
كسمك مکر و هدر . و بعض علما بسم الله و الله اكبر و او ایله مکر و هدر
دیمشله ایسه ده اصح اولان مکر و هدر . زیرا حضرت پیغمبر افندمزدن
و حضرت علیدن و حضرت ابن عباسدن (واو) ایله (بسم الله و الله اكبر)
نقل اولمشدر . لکن امام بقالی و حلوانی و علاء الدین و صاحب منتقی مستحب
اولان و اوسز اوله رق (بسم الله و الله اكبر) دیمكدر . زیرا (واو) تعقیب بسمله یی
قطع ایدر دیدیلر .

بو مسئله لر (هندیه) و (محیط) و (در المختار) و (وحدتی) و (ملتقی)
و (قاضیخان) و (خادمی) و (هدایه) دن آلمشدر .

﴿ قربانك مستحببری ﴾

(۱) قربان ایدیله جك حیوانی ایام نحر دن اول حبس ایدوب بسمله مك .
(۲) قلاده یعنی خاتونلرك كرداناق دیو طاق دقلری شی کی قربانك بوینونه حلی
جنسندن برشی طاقق لکن بزم مذهبه مزده قیونده مستحب قلنماز . (طحطاوی)
(۳) قربانی چوللامق (۴) قلاده و چولی تصدق ایتك (۵) كسه جك یره
تعظیم ایله كتورمك (هندیه)

(۶) كندیسی كسمكه قادرایسه بنفسه كسمك (۷) قادر دكل ایسه بر كیمسه یی
وکیل ایدوب كندیسی حاضر بولنق . زیرا فخر عالم (صلی الله تعالی علیه وسلم)

افندمزد « قومی یا فاطمة فاشهدی اُضْحِيتُكَ فَإِنَّهُ يُغْفَرُ لَكَ بِأَوَّلِ قَطْرَةٍ

مِنْ دَمِهَا كُلُّ ذَنْبٍ عَمِلْتَهُ » یعنی کریمه زهرالینه ای قزم سن حین ذبحده قربانكه

نظرایت و حاضر اول . زیرا هر بر كناهك قانندن ایلک دامله سی یره دوشدكده

عفو و مغفرت اولنور دیمشله و « إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ

رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ » دعاسنی او قو بیورمشلدر . (ابن عابدین)

حضرت رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) افندمن (حدیدیه) وقعه سی
سنه -نده یوز دوه قربان ایدوب آلتش اوچنی مبارک ید سعادتلیله کسه رک
باقیسنی حضرت علی افندمنزه امر بیوردیلر . (ضیاء معنوی)

اسماعیل حقی تفسیرنده بیان بیوردیلغی اوزره افندمن حج وداع سنه سی
یوز دوه کتوروب مبارک عمر شریفلی آلتش اوچ سنه اولدیغنه وختامنه اشارت
ایچون آلتش اوچنی بالذات کسوب باقیسنی حضرت علی افندمنزه امر بیوردیلر .
(روح البیان)

امام حسن روایتنده امام اعظم افندمن بیوردیلرکه قربان بردن زیاده
اولمده بآس یوقدر جائزدر . زیرا حضرت فخر کائنات (علیه کمال التحیات)
افندمن هر سنه ایکی قیون قربان ایدوب برینی ذات محمدیه لری ایچون
دیگری امتلری ایچون ذبح بیوردقلری صحیحدر و (حدیدیه) سنه سی
یوز دوه قربان ایلدیلر بیوردی .

(۸) بچاق بیوک و کسکین اولق (۹) درت طمری کسمک (۱۰) بودرت
طمرله اکتفا ایدوب حیوان اولمزدن اول باشنی اوزمه مک بونلرک هپسی
مستحیدر . (هندیه و غیرها)

(دوه) دن ماعداسنی یاتوروب باغلایه رق کسمک سنتدر . دوه بی آیاقده
ایکن کسمک سنتدر . صول دیزینی باغلا یوب یاتورمده جائز اولور .
(حدیثی)

اگر حیوان وحشی اولوب انساندن قاجار سه یا خود قویویه دوشوب
بونندن کسمک ممکن اولماز سه کیلیمه سنی مراد ایدرک (بسمله) او قویوب
بر آلت جارحه ایله یاراله مق ایله حلال اولور .

اگر حیوان انسان اوزرینه هجوم ایدر سه هجوم ایتدیکی کیمسه ذبحنی
مراد ایدوب بسمله ایله اولدیردکده ینه حلال اولور .

بر صیغرک یا وريله مسی صعوبتلی اولدیغنی حالده صاحی یا ورینک دیری
اولدیغنی بیلوب النی اول صیغرک ولادت محله ادخال ایله اول یا ورینک

ذبحه مخصوص اولان یرندن کسمک قادر اولور سه ذبح ایلدکده حلال اولور .
اگر قادر دکل ایسه بسمله شریفه او قوییه رق یارمه لر سه ینه حلال اولور .
بر کیمسه نک آوی ویا صیغری نک اوله جکی و هلاک اوله جنی یقیناً معلوم اولوب
کسمک وقت مساعد اولسه و یا خود آلت ذبح بولنسه بعض مشایخمز یارمه له مق
ایله حلال اولور بیوردیلر . و بعض مشایخمز ذبح طمرلینی کسمدکجه
حلال اولماز بیوردیلر . (در المختار)

و قربان آلان کیمسه ثواب و عبادت نیتله آلت لازمدر یعنی انحق (رضاء الله)
آمالی ، (اشباه)

حیوانی آلدقدن صکره قربان ایتمه ک نیت ایتک اوزرینه واجب قیلمدقجه
صائمغه ضرر و یرمز . (اشباه و قاضیخان)

(رضاء الله) ایله غیریه نیت ایتمز . قدوم حاج و قدوم والی و قدوم غازی
نیتله اولور سه میتله اولور قربان اولماز . و اکثر علما بونیتله کسمک کفردر
دیدیلر . و بعضیلری کفر دکلدر حرام اولور بیوردیلر ، (اشباه)

اما مسافر ایچون غیابنده قربان ایدمک جائز اولور و اجر جزیلی واردر .
بومسئله نک بیانی : اگر سفر دن کله حک ذات کله دن و کلدکدن صکره
آنحق (رضاء الله) دعوته حاضر اولق ایچون ذبح ایلسه جائز اولور .

لکن مجرد کلن ذاته تعظیم قصد ایدر سه حرام و میتله اولور . یعنی امراء
کلدکده و حاجی حج دن و غازی محاربه دن و سائر کیمسه لر سفر دن کلدکلر نده
آنلره تعظیم قصد بله قربان کسمک حلال اولماز . لکن (رضاء الله) اکرام
و احسان قصد بله کسوب یدرمک جائز و حلال اولور . و خاصه مسافر ایچون کسمک
حضرت ابراهیم (خلیل الله) علیه السلامک سنتیدر . (طحطاوی و ابن عابدین)
بر کیمسه یه خسته لق عارض اولدقده و یا خود مرضندن شفا بولدقده
و دکردن سلامت کلدکده قربان کسمکی نذر ایلسه و دیوار یا پیلور کن تملی یا پیلدقده
و بنا تعمیر اولور کن کسین قربانلر فقرایه تصدق اولور یا خود یدیریلور .
(رد المحتار)

و قربان کسمک مراد ایتدکده قولایلقله دومنک غیری حیوانلری یوزی و کوزی قبله یه قارشو صول طرفه یاتیروب اوج آیاغنی باغلایه رق اوزرنده کی صاغ باجاق بوش براقیلملی . (وحدتی)

صیغر لرك درت ایاقلرینی باغلاسه بآس یوقدر . زیر باغلامق کسمکه قولایلق ایچوندر صکره بسمله شریفه ایلہ « اِنِّی وَجَّهْتُ وَجْهَیَّ لِلَّذِیْ فَطَرَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ خَیْفًا وَّمَا اَنَا مِنَ الْمُشْرِکِیْنَ » آیت کریمه سنی و « اَللّٰهُمَّ هَذَا مِنْكَ وَلَكَ اَللّٰهُمَّ اِنَّ صَلَاتِیْ وَنُسُکِیْ وَمَحْیَاىِ وَمَمَاتِیْ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ لَا شَرِیْکَ لَهٗ وَبِذَٰلِكَ اُمِرْتُ وَاَنَا مِنَ الْمُسْلِمِیْنَ » دعاسنی او قویوب (الله اکبر الله اکبر لا اله الا الله والله اکبر الله اکبر والله الحمد بسم الله الله اکبر) دیدکدن صکره تأخیر سنزو آراسنی بر شیتله آیرمه سنزین بو غا زله مق لازمدر . (بسم الله والله اکبر) یاخود (بسم الله) یاخود (سبحان الله) یاخود (لا اله الا الله) دیسه پیسی جائزدر . لکن (جوهره) ده (بسم الله الرحمن الرحیم) دیمک حسن یعنی کوزل (بسم الله) دیمک احسن یعنی ده کوزلدر بیورلدی . (وحدتی وردالمختار) و قربانی کسر کن قربانک جمیع اعضا و اجزاسی مقابلنده کندی وجودینک کافه اعضا و اجزاسنک جهنمدن آزاد و خلاص اولسنه نیت ایله مک مستحبدر . و کسیدکدن اول و یا صکره « شَعْرُهُ وَصُوفُهُ فِدَاءٌ لِشَعْرِیْ مِنَ النَّارِ وَجِلْدُهُ فِدَاءٌ لِجِلْدِیْ مِنَ النَّارِ وَدَمُهُ فِدَاءٌ لِدَمِیْ مِنَ النَّارِ وَلَحْمُهُ فِدَاءٌ لِلْحَمِیْ مِنَ النَّارِ وَعَظْمُهُ فِدَاءٌ لِعَظْمِیْ مِنَ النَّارِ وَعُرْوَتُهُ فِدَاءٌ لِعُرْوَتِیْ مِنَ النَّارِ » حدیث جلیل حکمت دلیلی او قوملی و یاخوده آلا سویله ملیدر .

یعنی یاربى اسماعیل علیه السلامك قربانی کندیلر یچون فدا اولدینی کی بو قربان ایتدیکم حیوانک قیلی، یوکی، دریمی، قانی، آتی، کمیکی، طمرلری وجودمده اولان بومذ کورات و جمیع اجزا و اعضام مقابلنده فدا اولسون یعنی بو قربان سببیلہ بنی جهنمدن آزاد ایلہ دیملی و بویله جه نیت ایلملیدر . اصحاب کرام (رضی الله عنهم) حضراتی یارسول الله بو آزاد وفدا سنزه مخصوصمیدر بیوردق لرندہ افندمن کافه اتم ایچون قیامتہ قدر باقیدر بکابونی ربم (جل شانہ) حضرتلرندن جبرائیل علیه السلام خبر ویردی بیوردینر . ذبح اثناسنده واجب تعالی و تقدس حضرتلری بسمله شریفه یی واجب قیلدینی اولوم هرشیدن زیاده آجی و ذکرا لله هرشیدن طاتلی اولدیغندن ذبح وقتنده اول حیوان ذکر اللهی یعنی بسمله شریفه یی ایشیدوب اولوم آجیسنی طویمیه رق ذکرک لذتیه مستغرق اولوب دائماً اولومی تمی ایلہ مسی ایچوندر و اول حالده تحسیر ایدوب (آخ آخ واطیبا واطیبا) دیسه می لذت ذکر دندر دیدیلر . لکن ذبحک ظاهری (رحمة الله) مناسب اولدیغندن و اذا کی اولدیغندن هر تقدیر بسمله شریفه نک ذکر یله عین رحمت اولمش ایسه ده ذبح وقتنده (رحمن) و (رحیم) صفتلرینی ترک ایتک افضل و مستحب اولدی . (تفسیر حنفی) و (طحطاوی) و (وجیز)

﴿ قربانی کسدکدن صکره مستحب اولان شیر ﴾

قربانی کسدکدن صکره « فَاِذَا ذَبَحْتُمْ فَاقْرَءُوا مَا فِیْ اَیْدِیْکُمْ مِنَ السَّکِیْنِ ثُمَّ اُرْکَعُوا رَکْعَتَیْنِ مَا رَکَعَهُمَا مُسْلِمٌ وَمَسَّالَ اللّٰهُ تَعَالٰی شَیْئًا اِلَّا اَعْطَاهُ اِیَّاهُ » [۱] حدیث شریفه امتثالاً ایکی رکعت نماز قیلوب ﴿ اَللّٰهُمَّ هَذَا

[۱] معنای شریفی : قربان کزی کسدیکزده کمش اولدیفکز بجاغی الکزدن برافک صکره ایکی رکعت نماز قیلک مسلملردن هانکی کیمسه بو ایکی رکعت نمازی قیلرده الله تعالی حضرتلرندن برشی ایسترسه الله تعالی حضرتلری البته او کیمسه به ایستدیک ذبح ویردیمکده .

الْكَبْشُ { یاخود { هَذَا الْبَقَرُ { یاخود { هَذَا الْمَغْزُ { مِنْكَ وَلَكَ
وَالَيْكَ فَتَقَبَّلْ مِنِّي بِطُفْئِكَ وَكَرَمِكَ كَمَا تَقَبَّلْتَ مِنْ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِكَ
وَإِسْمَاعِيلَ ذِي بَيْحِكَ وَ مُحَمَّدٍ حَبِيبِكَ بِفَضْلِكَ وَجُودِكَ وَكَرَمِكَ يَا
أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ { دعاسنی او قویوب مطلوبی ایسته ملی حاجتتری قضا
اوله جعنی فخر عالم (صلی الله تعالی علیه وسلم) افندمز خبر ویردی لر. (ضیاء معنوی)
حضرت رسول اکرم افندمز ذبحدن صکره { اَللّٰهُمَّ تَقَبَّلْ هَذَا مِنْ
أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ يَمْنَنُ شَهِدَكَ بِالْوَحْدَانِيَّةِ وَلِيَّ بِالْبِلَاغِ { بیوردی . (داماد)
﴿ قربان اتینک تقسیمی ﴾

دوه وصیغر مشترک کسیدلکده (ربا) دن احتراز ایچون اتینی تخمیناً تقسیم
ایتمک جائز اولماز. زیرا بونده تملیک معناسی وارد ات ایسه اموال ربانددر.
بوصورتده تملیکی جائز اولماز. زیرا حلالا شمع ایله رباحلال اولماز.
وتقسیم قبول ایدن مجهولک هبه سی دخی صحیح اولماز.

چونکه ات وزنیدر وزناً تقسیم اولنور. تخمیندن صکره حلالا شمه لر
ینه جائز اولماز. (ردالمحتار وزخیره وغیرهما)

لکن تخمیناً تقسیم ایدرکن ات ایله برابر حصه لرنده دری ویاخود آباق
وباش وجکرو یاخود یاغندن وکریشندن برشی اولورسه بوصورتده تخمیناً تقسیم
جائز اولور. (قاضیخان وغیرها)

اگر عدم جواز صورتنده تخمیناً تقسیم ایتمه لر قربان وواجب اداء
اولورسه ده کنه کار اولورلر توبه واستغفار لازم کلور.

وتقسیم ایتمدن جمله مشترک اتینی پیشیروب ییسه لر جائزدر. برکیمه کنیدیسی
وزوجه سی و بیوک چو جقلری ایچون قربان ایتمک نیتیه برصیغر آله ظاهر

اولان اتینی تقسیم ایله مک شرط قلناز. زیرا قرباندن مقصود اصلی قان
آیت مقدر. اول مقصود ایسه ذبح ایله حاصل اولور.

(خلاصه الفتاوی) و (فتاوی فیضیه) ده قربان صاحب لری بخیردر
دیبلر لسه تقسیم ایدرلر. یاخود تقسیم ایتمدن تصرف واستعمال ایدرلر
بیورلدی.

لکن مشترک کردن بعضیسی فقیر و (نادر) کی قربانی کندی اوزرینه
واجب قلمش اولورسه کندی حصه سی تصدق ایچون آیرمق لازم کلور.
بومسئله لرک حاصلی : تقسیم مراد ایدیلورسه تقسیمک شرطی بیاندن
عبارتدر. اکر تقسیم مراد اولماز ایسه حد ذاتنده تقسیم شرط دکلددر
بلکه جائزدر. (ردالمحتار)

لکن تقسیم ایدرک حصه لرینی اوج بلوک ایدوب برینی صدقه، برینی هدیه،
برینی عیالنه نفقه ایتمک افضل ومستحبدر. زیرا قربان ایله انتفاع اوج درلودر
(۱) اوچده برینی تصدق یعنی فقرایه ویرمک (۲) اوچده بریله اقر
واصدقاسنی ضیافت ایتمک وانلره هدیه ایلمک (۳) اوچده برینی ده نفقه لری
اوزرینه واجب اولان اولاد و عیالنه و بشقه سنه زنکین اولسون فقیر اولسون
یدیرمکدر. (بدایع)

قربانک اتینی زنکینلره و فقیرلره و مساکملره و ذمیلره هبه ایتمک
جائزدر. (غیاثیه)

وکلیدیسی تصدق ده جائزدر. وهیسنی نفسی ایچون حبس ایدوب برفرده
اصلا برشی ویرمکده جائزدر. وطوبی نفسی ایچون جمع ایدوب قاپلره
وکوپلره قویمکده جائزدر. لکن یدیرمک و تصدق ایتمک افضلدر.

شوقدرکه قربان ایدن کیسه عائله کثیره صاحبی اولوب حالی وسعتلی
اولمازسه بوتقدیرجه خانه سنده وسعت اولسون ایچون تصدق وهدییه یی

ویدیرمکی ترك ایدوب آنجق خانه سی اهل و خلقتنه یدیرمك افضل
و مستحبدر . (هندیه ، بدایع ، طحطاوی)

بویان اولنان عوام شانیدر . زیرا سابقین قربانندن برلقمه ایله افطار
ایدوب ماعداسنی تصدق ایدرلر .

انسانلردن مؤمن و مؤمنه اولانلرك درجه سی اوچدر . عوام ، مقتصد ،
سابقیندر جناب حق جمله مزی سابقین زمره سنه الحاق ایلیه آمین .

وقربان مشترکارندن بری قربانی کسمه دن اولسه وارثلردن بیوکیك
اذنیله کسیدکده میتدن وسائر مشترکاردن صحیح اولور . (هندیه)

برروایتده جمله سی کیر اولق لازمدر . وبرروایتده بری کیر اولسه
کافیدر . (معراج الدرایه)

بومسئله دن آکلاشلدیغنه کوره برکیسمه اولدکده قربانی میراث مالی
اولوب وارثلره انتقال ایدر . وارثلر کندی نفسی ایچون کسمه لر جائز
اولور . (نظم زندوسی)

لکن برکیسمه قربان کونلرنده قربانی کسمه دن فوت اولوب وارثلرك
بعضی صغیر و صغیره اولسه لر اکر چو جقلر نصابه مالک ایسه لرو صیلری

اذنیله اول قربانی بوغازلسه لر مرادلری اوزره صحیح قربان اولور .
واکر نصابه مالک دکل ایسه لر صحیح اولماز . عادات اولور . (هندیه)

مثلا اوچ کیسمه بر صغره مشترک اولوب بریسی یدی حصه دن اوچ
حصه سنه وایکیسی ایکیشر حصه سنه مشترک اولسه لر اوچ حصه صاحبی

اولان اولکی آدم فوت اولوب برکوچک اوغلی وبرکوچک قیزی ترك
ایتدکده و صیلری اذنیله اول قربانی بوغازلسه لر اکر کوچکلر مال

موروثرلردن نصابه مالک اولورلر ایسه قربان صحیح اولور نصابه مالک اولمازلر
ایسه عادات اولور . (هندیه)

﴿ آتی نیمه ین قربان بیانده در ﴾

آتی نیمه ین قربان سکزددر . (۱) نذر قربانیدر .

بو قربانی نذرایدن کیسمه و نذرایدن کیسمه نك اصولی و فروعی و عیالارندن
واقربالردن نفقه سی اوزرینه لازم اولانلر و ذمی اولان خرستیانلر و زنکیلر یمک
جائز اولماز .

اگر یرلر ایسه اول مقداری نذرایدن کیسمه فقرايه تصدق ایتک
لازم کلور اول قربانی آنجق فقرايه تصدق ایتلی یا خود یدیرمیدر . (هندیه)

لکن نذر ایله مراد نذر ایدوب اوزرینه واجب قیلمق دیمکدر . زیرا
نذر ایکی قسمدر . بر قسمی قربان صاحبی (ایام نحر) ده اوزرینه واجب

اولان قربانی خبرو یرمک قصدیله الفاظ نذری تکلم ایدوب نذرایتمکدر .
بوناذر زنکین ایسه آنجق بر قربان لازم کلور . و اتیندن یمک ویدیرمک

جائز اولور . و اکر نذر ایتدیکی وقتده فقیر اولوب (ایام نحر) حیقمه دن
زنکین اولسه ایکی قربان کسمک لازم کلور . بری نذر دیکری ایام نحرده

واجب اولان قرباندر . نذر ایچون کسدیکنی فقرادن باشقه سی و کندیسی
یمک جائز اولماز .

ایکنجیسی نذرایدن کیسمه (ایام نحر) ده اوزرینه واجب اولان
قربانندن خبرو یرمک قصدی اولیه رق ابتداء نذر مراد ایله مکدر .

بو قربان واجب و اتینک تصدق دخی واجبدر . ناذره و آن و اولادی
واجدادی و کافه نفقه سی اوزرینه واجب اولانلره آنک اتیندن یمک جائز

اولماز . (ردالمحتار)
(۲) فقیرلرك قربان نیتیه آلدقلری حیواندن اکثر علما عنده کندیلری

ونذر قرباننده بیان اولانلر یمک تحریماً مکروهدر . نذر کیدر . و بعض
علمايه کوره دیلی ایله نذر قصدا یتدکجه یر و مراد ایتدیکنه یدیرر . (خلاصه)

لكن قربانه نيت ايتمهرك آلدیغنی واولدن ملکی اولانی وسائر جهته مالک اولدیغنی کندیسى ییر و آخره ییدیره بیلور . (قهستانی)

زیرا فقیر کندی حیوانلرینک یاوریسى منللو ملکی اولان حیوانی و قربانه نیت ایتمهرك آلدیغنی وسائر بر جهته مالک اولدیغنی قربان کونلرنده قربانه نیت ایدوب کسه واجب اولماز بلکه سنت دخی اولماز . تطوع اولور ، سنت اولور دینده واردر . (وحدتی و بدایع)

اما قربان ایتک نیتله آلدیغنی واجب اولور . قاضی بدیع الدین حضرتلرینه فقیر قربان ایچون برقیون آلسه کندیسى اول قیوندن یمک حلال اولور می دیو سؤال ایتدکلرنده اوت حلال اولور بیوردی . (ردالمحتار)

(۳) میتک حال حیاتنده ایتدیکی امر اوزرینه اولدکدن صکره ثلث . انسدن ایدیلن قربانی وارثلری یمزلر . وزنکیئلره یدیرمزلر . آنجق فقرایه تصدق ایدرلر . (وحدتی)

علمادن بعضیلری میتک حال حیاتنده کی امریله اولان قربان مطلقایمز تصدق واجبدر بیوردیلر . و (صدر الشریعه) عندنده مختار اولان بودر . (ابن عابدین)

اما امر سزا اولان یعنی اولدیکندن صکره وارثلرینک کندیلکلرندن کسیور دکلری قربان ینور و یدیریلور . لکن تصدق افضلدر . زیرا بر کیمسه میته قربان ایدویورسه کندی قربانی کی اکل ایدر . و باشقه سنه یدیرر . ثواب میتک و لك ذابحکدر . حتی بو قربان ایله ذابح اولان کیمسه کندی اوزرنده واجب اولان قربانک اداسنه نیت ایلسه و ثوابی میته هبه ایا ایکی مراد حاصل اولور . یعنی ثوابی میتک اولور . و اوزرندن واجب ساقط اولور . بو تقدیر جه نفسنک قرباننک ثوابی میته هبه نیت ایلمکده جائز اولور .

حاصل کلام میتک وصیتیه مالک اوچده برندن یاییلان قربان میتک ملکیدر . ایتی تصدق لازمدر . یعنی مال میتک اولورسه ینمز . (ردالمحتار)

(۴) صینک مالندن ایدیلن قربانندن صبی یرباقی قالان ات صبی ایچون عیذیه انتفاع اولنان برشیئه تبدیل اولور . تصدق اولماز . (مفتابه) اولان عیالی و آناسی و باباسی ییه مزلر . لکن باباسنک مالندن صبی ایچون ایدیلن قربان ینور و یدیریلور . (وحدتی)

بعضیلر صینک عیالنه و خادمه یدرمک جائزدر دیدیلر . و آناسی و باباسی ده یمک جائزدر دینلرده واردر .

(۵) قربان کونلرنده کسیلمیوب وقت کچدکدن صکره عیننی تصدقی لازم کلن قربان ینمز تصدق اولور .

وا کر قربان طغورسه اصح اولان اول یاوریسى یادیری اولدیغنی حالده یاخود کسیلوب تصدق ایدمک قربان کسن کیمسه فقیر ایسه واجب ، زنکیین ایسه مستحب اولور . واکر یاورى بی یرایسه یاخود صاتار ایسه قیمتی تصدق ایدر . (ردالمحتار)

(۶) مشترک اوله رق قربان ایدنلرک بعضیسى ادایه و بعضیسى قضایه نیت ایدرسه اول قربان دخی ینمز تصدق اولور .

(۷) بر کیمسه یه قربانمی کسیور دیو امر ایدوب اول دخی کسدکدن صکره بسمله بی قصداً ترك ایلدم دیسه قربانک قیمتی کسیورن کیمسه دن لازم کلور . بوپاره ایله آلتان قربان ینمز تصدق لازمدر . (درالمحتار)

(۸) { عقیقه نامیله کسییلن قربان ینمز } یعنی چوجق دنیا یه کلدکدن صکره یدنچی کونی اسم تسمیه ایتک مستحبدر . ویدی کوندن اول تسمیه ایدلسه جائزدر .

وائة ثلاثه عندنده یدنچی کونی باشی طراش ایدوب حاصل اولان صاحبی آلتون ویا کموش ایله طارتوب تصدق ایدر .

وینه اول کون جامع محبوبی عنده مباح وامام طحاوی عنده تطوع اوله رق عقیقه نامیله قربانه الوریثلی قیونندن بزم مذهبه مزده چو جق اوغلان اولسون قیز اولسون برقیون قربان ایدر . واتنی پیشیرمه دن ویایشیردکن صکره فقرايه تقسیم و تصدق ایدر .

و دعوت ایدوب فقیرلره ییدیرمکه جائزدر کیکلرینی قیرمق و قیرماق جائز و مساویدر . و بوقربان امام مالک عنده لازمدر . وامام شافعی وامام احمد ابن حنبل حضرتبری ارکک چو جقهده ایکی وقزده برقربان کسمک سنت مؤکده در بیوردیلر . (غرر الافکار و رد المحتار)

اگر یدنجی کون کسه من ایسه اون دردنجی ویایکرمی بر ویایکرمی دردنجی کوننده کسر . و بوقربان بعض علمایه کوره منیدر .

لکن اکثر علمامزه کوره مستحبدر . و صبیحک صالح و مطیع اولسنه سبب و آناسنه باباسنه اطاعتی و شفاعتی بوقربانه موقوفدر . و چو جفک سلامتته تفأل ایچون کیکلرینی قیرماق مستحبدر .

و متواضع و حلیم اولسنه تفأل ایچون قیرمالیدردینده وارددر و اتینک برمقدارینی پیشمه دن ویایشیردکن صکره ایه خاتونه و یروب باقیسنی فقرايه تصدق ایتملی بیوردیلر . (مشکوة الانوار و مرشد الانام)

﴿ مسائل متفرقه ﴾

اتندن یمک جائز اولان قربانلری کسدکن صکره اتینی تصدق واجب اولماز . اگر تصدق واجب اولسه ایدی فقرانک حققی ابطال دیمک اوله جفندن یمک جائز اولماز ایدی .

و هر قربان که آندن یمک جائز اولماز . کسدکن صکره اتینی فقرايه تصدق واجب اولور . زیرا یمک جائز اولیوب و تصدق دخی ایتسه مالی ضایع ایتمش اولور . (طحاوی)

قربانی آلدقن صکره قربان ایتمه مانع اوله جق بر عیب عارض اولسه زنکینلره بردها الملق لازم کلور . فقیرلره لازم کلز عییلله برابر کسمک جائزدر . و فقیرک قرباننده هر قدر آلامزدن اول عیب وار ایسه ده قربان ایتسی صحیح اولور . و قربان آلمغه نیت ایتمه کله فقیره قربان الملق واجب اولماز . (هدایه و تنویر و خلاصه)

و مجرد شوقیونی قربان ایدیم دیو قلوبندن نیت ایلسه لسانیه سر یله مدججه یینه واجب اوله رق کسمک لازم کلز . زیرا زنکین و فقیر شوقیونی قربان ایدیم دیو نیت ایلسه لسانیه ذکر ایتدججه واجب اولماز و زنکینلره ، قربانی آلیرکن قربان ایتمه نیت ایلسه لر دخی واجب اولماز .

آنحقی شرع شریف ایله وقتک دخولی سببیه واجب اولوب وقتک تکرریله وجوب تکرر ایدر حتی قربانلری آلدقن صکره صاتوب اولکندن فیثاتی و ذاتی ادنی برقربان آلسه لر جائزدر و فضله قیمتنی تصدق لازم کلز لکن فقیر قربانی آلیرکن قربان ایتمه نیت ایلسه « خواهر زاده » اصحابمک ظاهر روایتلرنده واجب اولماز دیدی ایسه ده « طحاوی » واجب اولور بیوردی . وامام حلوانی لسانیه ذکر ایدر سه واجب اولور دیدی . فقیر ، آلدینی قربانی صائسه ظاهر روایتده جائزدر .

لکن برینه بر دخی الملق لازمدر . و آلدینی اولکیدن اعلا یا خود اولکییه بمائل اولمق لازمدر . و اگر صکره آلدینی اولکیدن ادنی و فیثاتده نقصان اولور سه بینلرنده اولان فرق و فضله قیمتنی تصدق لازم کلور . (محیط) و لکن قربانی آلدقن صکره ضرورتسنر صاتم و تبدیل ایتمک مکروهدر . (ابن عابدین)

و قربانی بو غارلرکن اولان عیب برندن قالدیر مدقجه ضرر ، یرمزوا کر کسمزدن اول قالدیر سه قربان اولوب اولمیه جفنده اختلاف ایدمش ایسه ده اصح اولان قربان اولور . (مفتاح)

اگر بردخی آلورلر سه زنکینلر آلورلر فقیرلر آلمازلر . و قربان ضایع اولسه یعنی اولسه یا خود غائب اولسه و یا خود چالسه و یا خود قربانه مانع اولان عیبلردن بریله عیب لانه زنکینلر بردخی آلورلر . و آلمق لازم کلور لکن فقیرلر آلمازلر . و آلمق لازم کلز . (ردالمحتار)

و اگر بردخی آلورلر ضایع اولانده بولوب کسه اکثر علمایه کوره زنکین بریسی کسمک کافیدر . و مخیردر هر هانکیسی کسه جائزدر . فقیره ایکسی ده کسمک لازم کلور . (ردالمحتار)

لکن فقیر صکره آلدیغی اولکی یه بدل اولمق نیتله آلدی ایسه یالکز اولکی یی یا خود بوا یکیدن دیله دیکفی قربان ایدر . ایکسی بر دن کسمک لازم کلز . (هندیه)

اگر قربان ایده جک حیوان بولمز سه دائم آلدقاری و امید ایتدکاری محملردن آرامق لازم اولور . (قنیه)

و دکر فیثاتی اولان قیمت ایله بولمز ایسه (غبن فاحش) ایله آلدانه رق المق لازم کلز . (منیه)

و فقیرک قربانی کسمه دن طغور سه یاوریسی اناسیله برابر کسمک لازمدر . زیرا فقیر قربانه نیت ایله آلدقده اول قربانک ذاتی کسمکه تعیین ایلدی و بونیت یاور سنه دخی سرایت ایلدی کندن اول یاوری یی دخی کسمکه تعیین ایله مش اولدی بیوردیلر . لکن زنکینلر ایچون یاوری یی بوغازله مق لازم کلز . (محیط)

بعضیلر فقیر قربانی آلمق سببیه کندیمی اوزرینه واجب قیلدی آنک ایچون فقیره یاوری یی دخی کسمک لازمدر . زنکینه قربانی (شارع) تعالی و تقدس حضرتلری واجب قیلدیفندن یاوری یی کسمک لازم اولماز بیوردیلر . (ابن عابدین)

و بعض علما زنکین دخی اناسی و یاوریسی کسر ولکن یاوریدن یمز و اگر یرایسه قیمتی تصدق ایدر . دیری اولدینی حالد یوری یی تصدق ایتمک مستحبدر دیدیلر . (درالمختار و قاضیخان)
(فتاوی هندیه) ده اگر قربان بر یاوری طغور سه اول یاوری اناسیله برابر کیلور بیورلدی .

بومسئله ده اکثر کتب فقیه ده یاوری نیک کیلمه سنی فقیره تخصیص ایلدیلر . و بعض کتابده مطلق ذکر ایدوب فقیره و زنکینه تعمیم ایلدیلر . یالکز زنکینه تخصیص ایدنده واردر .

فقیرک آلدیغی قربان (ایام نحر) ده اولوب قارنندن یاوریسی دیری حقیقه اول یاوری یی استیساناً تصدق ایدر . (هندیه)

اگر زنکین یاوری یی قربان کونلرنده آناسندن اول یا خود صکره کسه جائزدر . و کسمیوب (ایام انجیه) ده دیری اولدینی حالد تصدق ایله جائز اولور .

لکن (منتقی) ده یاوری یی ایام نحرده صماغ اوله رق تصدق ایدر سه اوزرینه قیمتی دخی تصدق لازم کلور . و اگر ایام نحرده یاوری یی صاتار سه پاره سنی تصدق ایدر . و اگر صاتیوب و کسمیوب ایام نحر دن صکره یه قالدقده دیری اوله رق تصدق ایدر بیورلدی .

و یاوری یی آناسیله برابر کسدکده ایکسندنده یر ویدیرر . امام اعظم حضرتلری یاوری ینمز وینور سه یدیکنک قیمتی تصدق ایتمک لازم کلور . و یاوری دیری اولدینی حالد تصدق بکا محبتیلدر بیوردیلر . اگر یاوری ضایع اولور سه یا خود کسوب یرایسه قیمتی تصدق ایدر . و اگر یاوری طور وب کله جک سنه ده ایده جکی قربان ایچون کسه جائز اولماز . اوزرینه دیکر بر قربان آلوب کسمک لازم کلور . و شاید بو یاوری یی کسدیده کسلمک سببیه قیمتی نقصان اولدی ایسه نقصان اولان قیمتیه مذبح اولدینی حالد تصدق ایدر . (فتاوی قاضیخان) ده فتوی بونکله در . (هندیه)

﴿ قربانك دريسنك حالى ﴾

قربانك دريسنك اوج حالى واردر . تصدق ، استعمال ، تبديل ، افضل و متفق عليه اولان و كراهتن سالم بولان قربانك دريسنى (اتباع الرسول الله)، (رضاء الله) برفقيه (تصدق) ايتليدر . زيرا درى قرباندن جزؤدر .

امام ابو يوسف حضرتلى ﴿ مِنْ بَاعَ جِلْدَ أُخِيَّتِهِ فَلَا أُخِيَّةَ لَهُ ﴾
حديث شريفه استدلال بيوره رق قربانك دريسنى وقف اولان شيلر كى اصلا صاتمق جائز اولماز بلكه بيعى باطل اولور ديدلر .
ياخود اول درى يى طغارجق و مست و دوشك و كورك و كيسه و قيربه و سفره و قوغه كى شيلر ياپوپ قربان صاحبي و سائرلى حسبي استعمال ايتمكه جائز .

اگر اجرت ايله و برسه لر اجرتى تصدق ايتمك لازم كلور . و ياخود اول درى يى قابور و البسه و تنجره و طوه و بالطه كى بقاسيله انتفاع اولنان شيلردن بر شيئه (تبديل) ايتمك دخى استحسنانا جائزدر .

و بو بدللى كندوسى و بشقه سى حسبي استعمال ايدرلر لکن سرکه و صابون و طوز و ات و سائر ينيلور شيلر كى هلا كيله انتفاع اولنان بر شيئه تبديل ايتمز . اگر بومذكور مثلى يه قربانك دريسنى تبديل ايلسه اول شيئي فقرايه تصدق ايدر . و اول درى يى نفسنه و عياللرينه نفقه ايچون ياخود مالى چوغالمق قصديله تجارت ايچون اچقه ايله صاتمق جائز اولماز .

«محيط» ده عياله اتفاق ايچون اولميه رق پاره سنى تصدق ايتمك اوزره درى يى اچقه ايله صاتمقه باس يوقدر بيوردى . زيرا امام اعظم ايله امام محمد حضرتلى عندلر نده درى قربان صاحبنك ملكى اولوب تسليمه قادر اولديغندن كراهتله اول درى يى صاتوب آچقه سنى تصدق ايتمك جائزدر . چونكه صاتقدن صكره قربت و عبادت دريدن بدله يعنى صاتيلاان اچقه يه انتقال ايدر .

حديث شريفده اولان نهى بيعك كراهتنى و قربانك عدم كالفى افاده ايدر . عدم جوازىنى افاده ايتمز . زيرا ذات بيه مده ملك و قدرت و تسليم قائم اولديغندن (عندالطرفين) بيعى جائز اولدى .
لكن امام ثانى حديث شريف بيعك عدم جوازىنى افاده ايدر . قربانك دريسنك بيعى باطلدر بيوردى .

و اول درى يى امكى قابلنده كسن كيمسه يه و ير مكه جائز اولماز . قربانك ياغى و آياقلىرى و باشى و يوكى و قىلى و كسىلدكذن صكره صاغيلان سودينك دخى آلتون و كموش و ينور شيلر كى هلا كيله انتفاع اولنان شيلره صاتيله سى جائز اولماز ، و اتنده اوج قول واردر .

اصح اولان جميع احكامده دريسنى كيدير ، دريده جائز اولان اتده دخى جائز اولور . لکن قربانك اتينى و ياغنى ينور شيلره صاتهرق اول شيئي يدكده قيمتى تصدق لازم كلز .

مثلا قربانك اتنى اكمكه ياخود اته صاتوب يمك جائزدر .
بومسئله ده اصل بودر كه ما كولى ما كوله و ما كول اولميان شيئي ما كول اولميان شيئه صاتمق جائز اولور . لکن يينمه ين شيلرى يين شيلره و يين شيلرى يينمه ين شيلره صاتمق جائز اولماز .

(هنديه وردالمختار وغيرها)

اگر قربانك اتنى زكات نيتيله فقيره و ير سه زكات اولهرق صحيح اولماز لکن برزنكينه و ير سه اول زنكينده زكاتنه و ير سه صحيح اولور . (منتقى)

﴿ قربانك كسمه نك وقتى ﴾

ذى الحجه شريفه نك اوننجى كونى شفقندن اون ايكنجى كونى كونى كونش باتمازدن اوله قدر .

اون ايكنجى كون كونش باتدقدن صكره جائز اولماز . اگر كونش باتدقدن صكره بوغازلر ايسهلر قضا اولور . ادا اولماز . (محيط)

قربانه مخصوص ایام بزم مذهبمزمده اوج کون ایکی کیجهدر . قرانلق سببيله یا کاشاق وقوع بولسی خوفدن ناشی بوايکی کیجهده قربان کسمک کراحت تنزیهیه ايله مکروهدر .

امام شافعی مذهبنده درت کون قربان کسمک تجویز بیورلدی لکن شهرده یعنی جمعه وایرام نمازلرینک شرائطی موجود اولوب اداء اولنان یرلرده ذی الحجه شریفه نك اوننجی کوننده ارکک و خاتون قربانی کسمه دن بر محله اولسون بایرام نمازی قیلنمش اولق شرطدر .

زیرا قربانک اول وقتی شهرده و کویده هر نقدر فجر صادق طلوعی وقتی ایسه ده لکن شهر اولان یرلرده بایرام نمازینی قربانک ذبحی اوزرینه تقدیم ایتک شرطدر انکچون نمازدن اول کسمک جائز اولماز .

اگر محله مسجدنده نماز قیلندقدن صکره جامع کیرده قیلنمزدن اول کسمه استحساناً جائز اولور . واکر نمازده تشهد مقداری اوطوردقدن صکره کسمه لر ظاهر روایتده جائز اولماز . امام ثانیدن بر روایتده جائزدر لکن کتولک ایتمش اولور .

بو مسئله نك نییجه سی برنجی کونده زوال وقتی کیرمزدن اول بایرام نمازی قیلنمدی ایسه قربانی بوغازله مق جائز اولماز . لکن زوالدن صکره برنجی کونده ، وایکنجی واونجی کونلرک زوالدن اول و صکره بایرام نمازینی قیلنمزدن اول و صکره قربانی کسمک جائزدر .

زیرا نماز ايله قربان بیننده ترتیب اداده شرطدر . قضاده شرط دکلددر . و برنجی کونک زوالدن صکره قلنان بایرام نمازی قضا اولور . زیرا بایرام نمازینک وقتی بایرامک برنجی کونی کونش برویا ایکی مزراق بوی یوکسله رک کراحت وقتی چیققدن صکره زوال وقتنه قدردر .

اگر قربان صاحبی کویلی ایسه قربانی دخی کویده ایسه بایرامک برنجی کونی شفقدن صکره کسمک جائزدر .

بومشئده اعتبار قربانک بولندیفی یره در . صاحبنک بولندیفی محله دکلددر .

شهر لیلر قربانلرینی بایرام نمازدن اول بوغازله مق ایچون کویه کتورسه لر یا خود سفره کیدرکن نمازی سفری قیلمق جائز اوله حق یره قدر شهرک طشره سنه حیقارسه لر فجر صادق طلوع ایتدکدن صکره بوغازله مق جائز اولور . اول محله بایرام نمازی واجب اولمديغندن نمازدن صکره به تأخیره حاجت مس ایتمز . (ردالمحتار و هندیه وغیرها)

اگر قربانی بایرام نمازدن صکره خطبه دن فارغ اولمازدن اول بوغازله سه لر جائزدر . لکن امام حسن روایتده کتولک ایتمش اولور لر .

واکر صرفه کونی زوالدن صکره ذبح ایلسه لرده ذبحدن صکره اول کون بایرام اولدیفی تبین ایتسه بزم مذهبمزمده وقتنده اداء ایدلمش اولدیغندن جائز اولور .

واکر زوالدن صکره اول کون بایرام اولدیفی اثبات اولنسه اول کون قربان کسمک جائزدر . لکن نماز ایرتسی کون یعنی اون برنجی کون اداء اولنور .

و تطوع اوله رق کسین قربان و حرم شریفک غیری بر محله هدیه اولنان و (نذر غیر معلق) و میت ایچون کسيله جک قربان زمان و مکانه مخصوص اولیوب هر زمانده و هر مکانده کسيلمک جائز اولور . لکن بایرام کوننده کسمک افضلدر . (طحطاوی)

زیرا (نذر غیر معلق) زمان و مکانه و در همه مخصوص قیلنماز . هر نقدر بونلر معین اولور لر سه ده مخالفت جائز اولور .

مثلاً جمعه کونی مکة مکرمه ده شو پارمی فلان فقیره ویرمک اوزرینه لازم اولسون دیدکده بوکا مخالفت ایدوب جمعه ایرتسی کونی قسطمونی فقراسندن برینه اشارت اولنان پاره نك غیری برپاره ویرمک جائز اولور . لکن اضحیه ناميله نذر اولنان قربانک کیلمه سی (ایام نحر) ■ تعین ایدر .

وهديه وهدي ناميله نذر اولنان قربانك ذبحي حرم شريفه مخصوص صدر .
اما (نذر معلق)، مكان و درهم و فقيرك تعين ائتمه سنده (نذر غير معلق)
كبيدر . لكن شرطك و جودي اوزرينه عجله ايدوب مندوري تقديم ايتك
جائز اولماز . فقط مندورك شرطدن تأخيري جائز اولور . زيرا معلق غير
معلقه آنجق زماناً مخالفدر . (ردالمحتار)

شهادتله ثابت اولوب بايرام نمازي و قربان اداء اولندقدن صكره وقتندن
اول اداء ايلدكاري ظاهر اولسه نمازي و قرباني اعاده لازم كلز . شهادتسز
و شكاييله ادا اولنورسه اعاده لري لازمدر . (زبلي و وحدتي)
بايرام نمازيني خطيب آبدستسز قيلسه و بوحالي ظاهر اولوب بيلنسه
اعاده لازم كلور . قرباني اعاده لازم كلز .

بعض علما جماعت طاغيلمديلر ايسه اعاده لازمدر . اكر طاغيلمديلر
ايسه نمازي دخی اعاده لازم اولماز بيورديلر . فتوى بوقوله در . (قاضيخان)

﴿ تمة ﴾

« عَقِيقَةُ مَوْلُودٍ » : چوجق دنيايه كلديكنك يدنجي كوني كسيلن قربان .

« خُرْسِ وَلَادَةٍ » : چوجق دنيايه كلنجه ايديلن ضيافت ايچون كسيلن .

« مَا دَبَّهَ خِتَانٌ » : چوجق سنت ايديلور كن ايديلن ضيافت ايچون كسيلن .

« وَكِبَرُهُ سَنَاءٌ » : يكي بنا ياپديرن كيمسه نك احبا و اقرباسني ضيافت ايچون

كسيلن .

« نَعِيقَةُ قَادِمٍ » : سفر دن كان كيمسه يه تعظيماً كسيلن قربان .

« وَضَمَّةٌ تَعَزِيَةٍ » : بر كيمسه اولدكدن صكره ماتم طعامي ايچون كسيلن

قربان ديمكدر . بونلرك هيچ بريسي سنت دكادر . (طحطاوي)

بالكه بعضيلري مستحب يا خود مباح و بعضيسي منهيدير . اولجه بيان
ايتديكمز و جهله اكر بو قربانلر جناب حقك غيري برذاته تعظيم و يا غرض
دنيا ايچون كسيلورسه منهيدير . (رضاء الله) دعوت و خير نيت ايدوب شريعتيه
موافق تصرف اولندقدن جائز اولور .

اما « طَعَامُ عُرْسٍ » كه نكاحدن صكره قومشو و اقرباسني طويلايوت
طعام حاضرله مق و قربان بوغازله مق سنتدر .

زيرا فخر كاشات (عليه اكمل التحيات) افندمن « اَوَّلُ لِمَ وَلَوْ بِشَاةٍ »
بيورديدر . يعني برقيون ايله اولسون و لييه جميعتي دعوتني ياپك ديمكدر .

﴿ مسائل متفرقة ﴾

بر كيمسه اون قربان نذرايلسه مختار اولان كليسني كسمك لازم كلور .
بعض علما ايكي قيون لازم كلور بيورديلر .

لكن مطلق نذر ايدرك « لِلَّهِ عَلَى أَنْ أَدِّجَ دَابَّةً » يعني الله ايچون بر
حيوان كسمك اوزريمه لازم اولسون ديسه برقيون يا خود كچي كسمك لازم
كلور . (ردالمحتار و خلاصه و اخي چلبي)

بر كيمسه بر كيه سه يه برقيون (هبه) ايلسه اول كيمسه ده اول قيونك
قربان ايچون كسيلمه سني اوزرينه واجب قيلدق ن صكره هبه ايدن كيمسه
هيه سندن رجوع ايدوب كيرو آلدقدن كنديسنه هبه ارلنان آدمه برقيون
آلوب كسمك واجب اولور .

بر كيمسه نك ايكي يوز درهم كموشي اولوب بش درهم زكاتني ويردكه
باقی قالان يوز طقسان بش درهمدن قربان واجب اولور . زيرا بو بش
درهم، زكات و قربته و عبادته صرف اولنديغندن هر نه قدر ظاهرده معدوم
ايسه ده حقيقتده، باطنده موجوددر .

اگر نفقه‌یه صرف اولنسه معدوم اولوب نصاب نقصان اولدیغندن
قربان واجب اولماز . (هندیه)

مال کثیری شریکی یدنده غائب اولان کیمسه‌نک خانه‌سی اشیایی
و آلتون و کوشدن قربان کسمکه اقتداری اولورسه قربان ایتک لازمدر .
(هندیه)

بورجفی اقرار ایدن مفلسده آله‌جفی اولسه بشقه‌سندن زکات آلمق
دندیسنه حلال اولماز . لکن اول مالک غیریندن نصابه مالک اولمازسه
اول مال یدینه واصل اولدقجه قربان واجب اولماز .

بورجفی اقرار ایدن غنیده آله‌جفی اولان کیمسه‌یه یاخود مؤجلا
زمان آتیده آله‌جفی اولان ذاته ، قرضاً آنچه آلوب قربان ایتک واجب
اولماز .

وایام نحرردن صکره مان کندوسنه کلدکده قربانک قیمتنی تصدق دخی
لازم کلز . لکن قربانه کافی اوله‌جق مقدارینی ایسته‌مک لازمدر .

درت کیمسه علامتی ورنکلری بر اوله‌رق درت قیون آله‌لر قیونلرک
جمله‌سی بریرده محبوس ایکن قیونلرک ایچندن بری اولوب کیمک قیونی
اولدینی بیانمسه باقی قالان اوچ قیون صاتیلوب پاره‌لریله درت قیون آنور .
بوندن صکره هربری یکدیگرینی ذبحه وکین ایدوب کسرلر . وهربری
آخره حقنی حلال ایتدکده قربانلری جائز اولور .

بر کیمسه صغیرینی کندی ایله کوچک چوجقلرندن اشته‌تارک اوزره
بوغازله‌سه جائزدر . اما اولادلری بیوک ایسه امر واذنسنز جائز اولماز .
نادتا اولور . (هندیه)

ولکن (خانیه) ده باباسنه مطیع و تابع اولان اولاد کبارندن و عیالارندن
امر واذنسنز بابانک کسدیکی امام ابو یوسف عندنده استیجساناً جائزدر
بیورلدی . (تانارخانیه)

صدقه فطر دخی بویله‌در . بر کیمسه کندی نفسیچون و اولاد و عیالی
ایچون صدقه فطر اداء ایتک اوزره بغدادی اوچوب بوندن صکره هپسنی جمع
ایدوب فقیره ویردکده جائز اولور . و یاخود اول بغدادیک قیمتنی جمله‌سنک
صدقه فطری ایچون آیرمه‌دن و تقسیم ایتمه‌دن ویرسه جائز اولور .

لکن احوط اولان افراز و تفریق ایدوب ویرمکدر . (ابن عابدین)
وقادر اولان منزلت و قربت و کرامت و شفاعة نائل اولمق ایچون
(رضاء الله) حضرت فخر عالم (صلی الله تعالی علیه وسلم) اقدمز حضرتلری
ایچونده بر قربان کسمک مندوبدر .

زیرا حضرت علی (کرم الله وجهه) حضرتلری بری کندیسای ایچون
وبری رسول اکرم نبی افخم اقدمز ایچون اوله‌رق ایکی قوج قربان ایدرلردی .
ورسول الله ذات رسالتلرندن قربان کسمکی بکا وصیت بیوردیلر دیرایدی .
و حسن بصری (رحمة الله علیه) بن کوردم حضرت علی ایکی قوج
قربان ایتدی و بکا رسول الله کندیلرندن قربان کسمکی وصیت بیوردی
بری بنم ، دیکری رسول الله کدر بیوردی دیدی .

و حضرت رسول الله کندیلرینه قربان واجب اولدینی سنه‌دن اعتباراً
آخرتی تشریف بیورنجه‌یه قدر هر سنه ایکی بیاض قوج یاخود آلاجه
قوج قربان ایدوب بری کندی نفسم و اولادم ایچون و بری قربان ایتمه‌که
اقتداری اولمیان امتلیم ایچوندر بیوررلر ایدی . (شرح شرعه و ابن عابدین)
و قربان ایچون ایکی قیون آلدقده بری ضایع اولوب برینی بوغازله‌دقدن
صکره ضایع اولان (ایام نحر) ده یاخود ده صکره کلسه زنکینلره بوغازله‌دق
و تصدق ایتک واجب اوله‌رق لازم کلز . (هندیه)

بر کیمسه طقسان غروشه بر قیون آله‌یه دیکریده یتیش غروشه بر صغیر
آلوب کسه‌لر و بر کیمسه ده یوز غروش تصدق ایتسه قیون صغیردن صغیرده
پاره‌دن افضلدر . (هندیه)

بلکه اوزرینه قربان واجب اولانلره دریسی طلوسی آلتون تصدق ایتمکدن برقیون کسوب قانی آقیمق خیرلیدر .

قربانی آلدقدن صکره بوغازله میوب وقتی کچسه فقیر ایسه آنجق اول قربانی تصدق ایدر . اما زنکیکن ایسه ظاهر روایتده مخیردر . دیلرسه قربانی دیلرسه قیمتی تصدق ایدر .

لکن (صاحب بدایع) اصح اولان غنی دخی آنجق نفس قربانی تصدق ایدر . بزلر بو قولی اخذ ایدرز بیوردی .

واکر قربان آلدیلر ایسه فقیره برشی لازم کلر . زنکیکلره آنجق قربانه کفایت ایدن برقیونک قیمتی تصدق لازم کلور . (ابن عابدین)

قورت قیونک بوغازندن کسیله جک طمرلرینی قویارسه کسیکه محل قالمدیغندن کسیکه حلال اولماز . (وحیز)

برکیمسه قیونک قارتی یاره رق یاوریسنی دیری اولدینی حالد چیقاروب کسیسه بوندن صکره اول قیونی دخی کسیسه اکر اول قیون بو یاره دن صکره صاغ قالماز ایسه موته سبب یاره اولوب ذبح ، اولمادیغندن ذبح ایله حلال اولماز بیوردیلر . (هندیه)

غنا ، فقر ، حیوة ، موت حقنده وقتک آخری اعتبار ارنور . مثلاً وقتک آخرنده غنی اولسه واجب اولور . وقتک آخرنده فقیر اولسه واجب اولماز .

صبییه قربان واجبدر دین قولله کوره وقت چیقمه دن طوغان چوجغک مالی اولوب غنی اولورسه اول چوجغه قربان واجب اولور .

اما وقت چیقمه دن اولمش و فقیر اولمش کیمسه لر واجب اولماز . (ابن عابدین)

اوج کیمسه قربان ایچون اوج قیون آلسه لر ، مثلاً بری اوتوز غروشه دیکری دیکری اوج غروشه آلدقدن صکره اول قیونلر بر بر پنیسه

قاریشوب هیچ بری کندی قیونتی بیله میوب شک وشبهه اوزره بوغازله سارل اون غروشلق قیون اصابت ایتک قورقوسندن ناشی اوتوز غروشه آلا نه یکر می غروش یکر می غروشه آلا نه اون غروش تصدق ایتک لازم کلور . اون غروشه آلا نه برشی لازم کلر . (درالمختار)

یوقاریده قربانه مانع اولان عیبلر بحثنده بیان اولسان (جلاله) نام حیوان بعض زمانده علف و بعض زمانده نجاست بیر ایسه واتنده اصلاً رایحه کریه اثری اولمازسه حبس ایتمه دن آتی حلال اولور .

وطاوق دخی حبس ایتمه دن کسیله حلال اولور . زیرا آتی تغیر ایدوب رایحه کریه ایله متصف اولماز .

حضرت نبی ذیشان اقدمز طاووق آتی اکل بیوردقلری روایت اولندی . طاووقی حبس ایتک نظافت ایچوندور . کراهتی ایچون دکلدور . (ردالمختار)

وخنزیر سودی امن قوزینک آتی جوق کونلر علف یدکدن صکره و آتی تغیر ایتدکجه حلالدر .

ونجس اولان صو ایله صیواریلان مزروعات اکثر فقها عندنده حرام و مکروه اولماز آنجق حلالدر . (ابن عابدین)

حیوانک نیمه یین اعضالری بیان اولندی . بک اولان قانلر انسانک وجودندن چیقوب آقاییان قان و بیت و تحته کیمه سی قانلری و بالغک و کنه دیدکلری کوچک و قیرمزی حیوانک قانی و بیر قانی و حیوان کسیلدکدن صکره بوغازنده قالان قان معفودر . لکن آقان قانلر مرداردور . (درالمختار)

(ایام نحر) دنیلن ذی الحجة شریفه نک اوننجی اون برنجی اون ایگنجی کونلرنده فقیر بر قربان آلوب بوغازله دقندن صکره ینسه بو کونلرده وقت کچمه دن زنکیکن اولسه شیخ فقیه ابو محمد حرمینی (رحمة الله علیه) حضرتلری عندنده برقیون یا خود بر صغیرک یدیده بری ایله اعاده لازمدر .

باقی متاخرینه کوره لازم کلز . فقیر حالنده کسیدیکی اول سنه قربانی
ایچون کافیدر .

(هندیه ده) عدم لزومی (ردالمحتار) ده لزومی ترجیح و تصریح و تصحیح
بیورلشدیر .

حضرت عایشه (رضی الله عنها) پیغمبر ذیشان افندمزدن روایت ایدوب
بیوردیلرکه { يَا أَيُّهَا النَّاسُ خُذُوا وَطِيبُوا بِهَا نَفْسًا فَإِنَّ سَمِيعَتُ
رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا مِنْ عَبْدٍ تَوَجَّهَ بِأُضْحِيَّتِهِ إِلَى
الْقِبْلَةِ إِلَّا كَانَ دَمُهَا وَقَرْمُهَا وَصُوفُهَا حَسَنَاتٍ تُخَضَّرَاتٍ فِي
مِيزَانِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ } یعنی ای ناس طیب نفس ایله قربان ایدن امتمندن
برکشی قربانیله قبلهیه توجه ایلدیمی آنجق اول قربانک قانی ویوکی وحق
قارنی ایچنده کی ترسی حسنات اولوب یوم قیامتده میزاندده حاضر اولوردیمکدر .

﴿ بایرام نمازی ﴾

اصح اولان بایرام نمازی واجیدر . زیرا کتاب وسنت واجامامت ایله
ثابتدر . اما عید فطرده اصل ووجوبنه دلیل الله تعالی حضرت لرینک
﴿ وَذَكَرْنَاكُمْ رَبِّهِ فَصَلِّ ﴾ قول شریفلریدر .

معنای منیفی جامع شریف یولنده ریدسنگ اسم شریفی ذکر ایدرده
بایرام نمازینی قیلار دیمکدر .

و ﴿ وَتُكَبِّرُ اللَّهُ عَلَى مَا هَدَيْكُمْ ﴾ نظم جلیلیدر .

معنای شریفی سز بایرام نمازینی قیلک واللهی تکبیر ایله ذکر ایدک
دیمکدر . وافندمزدک ﴿ لَا جُمُعَةَ وَلَا تَشْرِيقَ وَلَا فِطْرَةَ إِلَّا فِي مَضَرِّ جَامِعِ ﴾
حدیث شریفیدر . مراد رمضان بایرامی نمازیدر .

اما قربان بایرامی نمازی ﴿ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ ﴾ نظم منیفیله ثابتدر .
معنای شریفی : حبیبم (خالصاً لوجه الله) نمازه مداومت ایله و قربان
کس دیمکدر .

یاخود : حبیبم (خالصاً لوجه الله) قربان بایرامی نمازینی قیل و قربان
کس دیمکدر .

واجماع امتله یعنی اولاً حضرت رسول اکرم افندمن بو نماز اوزره
دوام ایدوب اصلاً ترك بیورمدقلری کی اصحاب و تابعین و مجتهدین دخی
ترك بیورمدقلریله ، و اصلاً تركنه مساعدده ایتیمرك اداء اولمش و الی
یوم القیامه ده اداء اولنمده بولمش برعبادت شریف و لطیف اولمسيله ثابتدر .
لکن سنت دینده واردر ، اما حقیقتده بو سنت ایله واجب بیننده
مخالفت یوقدر . زیرا سنت ، مؤکده در .

بزم مذهبمزده مؤکد اولان سنتلر واجب منزله سنده در . ترك ایدنلر
واجبی ترکده اولدینی کی کهنکار اولورلر .

﴿ بایرام نمازینک شرطلری ﴾

خطبه نك غیری جمعه نمازنده ثابت اولان شرطلر بولندینی حالده جمعه
نمازی کندیلرینه واجب اولان کیمسه لره بایرام نمازی دخی واجب اولور .
بایرام نمازندن صکره خطبه سنتدر . نمازدن اول اوقور ایسه یاخود
ترك ایدرسه نماز جائز اولور . لکن کتولک ایتمش اولور .

خطبه اوندر . بشنده تکبیر ایله باشلانور . برنجی وایکنجی بایرام
خطبه لری و اوچیده حج خطبه لریدر .

وبشنده تحمید ایله باشلانور . (۱) جمعه (۲) استسقاء (۳) نکاح (۴)
کسوف (۵) ختم قران عظیم الشان خطبه سیدر .

نماز اول او قونان خطبه نك نمازدن صكره اعاده سی لازم گلز . بایرام
نمازی وقتنده جنازه حاضر اولسه بایرام نمازی جنازه نمازی اوزرینه و جنازه
نمازی خطبه اوزرینه تقدیم اولور .

﴿ بایرام کونلرنده مستحب اولان شیلر ﴾

- (۱) نمازه کیتمه دن مسواک طوتمق (۲) غسل ایتمک .
- (۳) رنگی بللی اولمیان برکوزل قوقو سورنمک (۴) کوزل لباسی یعنی
بیقائش البسه کیمک و بعض علمایه کوره حلال البسه دیمکدر . آنی کیمک .
- (۵) پارمغه یوزوک طاقنق (۶) بایرام صباحی سرعتله اویانق .
- (۷) سرعتله مسجد کیتمک (۸) رمضان بایرامنده نمازدن اول صدقه
فطره سی ویرمک .
- (۹) رمضان بایرامنده جامع شریفه کیتمه دن لقمه سی تک اولدق
طاطلی برشی یمک . زیرا (حضرت رسول اکرم) افندمن اوچ یابش یایدی
یاخود بر خورمه اکل بیوررلر ایدی . واکر نمازدن اول برشی یمسه
آتم اولماز .

(۱۰) قربان بایرامنده فجر صادق طلوعندن اول اولان وقتدن بایرام
نمازینی قیلنجیه قدر صائم کبی اوروجی بوزان شیلردن کندینی حفظ
ایتمک .

(۱۱) قربانک اتندن افطار ایتمک . (زیرا فخر عالم) افندمن حضرتلری
قربانک جکرندن افطار بیوررلر ایدی . حتی خبرده وارد اولدی که کوچک
چو جقلری یمکدن و ایچمکدن و ایممکدن منع ایدوب اللهم دعوتی اولان
قرباندن افطار ایدلر .

(۱۲) قادر ایسه نمازه یوری یه رک کیتمک . زیرا (نبی) ذیشان افندمن
بایرامده و جنازه ده هیچ برشیئه بیزمدیلر .

(۱۳) طریقار شهادت ایتمک ایچون نمازه کیتدیکی یولک غیری دن کلمک .
(۱۴) بشاشت و سرور اظهار ایتمک (۱۵) چوق صدقه ویرمک .
(۱۶) (تقبل الله منا و منکم) دیه رک اقربا و قومشو و احباسنه دعا ایتمک .
(۱۷) مصافحه ایتمک . بونلرک هپسی مستحبدر . بلکه مصافحه بش
وقت نمازدن صكره هر و ملاقی اولدقلری زمان و مکانده سنندر .

(هندیه ، عناه ، ابن طبدین)

(۱۸) قربان بایرامنده نمازی قیلمغه کیدرکن یولده جهر ایله تکبیر اتفاقاً
جائز و مستحبدر . بعض علمایه کوره مصلایه وارد قده تکبیر کتورمن
و بعض علمایه کوره مصلاده و عشر ذی الحجه ده دخی تکبیردن منع اولنماز .
لکن رمضان بایرامنده امام اعظم عندنده جهر ایله تکبیر کتورمن . اما عبادتده
اصل اولان اخفا اولدیفندن سرأ تکبیر مستحبدر . و امامین عندنده ایکی
روایت وارد . برنده سرأ تکبیر کتورور . و دیگر روایتده جهر ایله
کتورور . بوروایت اظهاردر . و افضل اولان عید اضحاده تعجیل و عید
افطارده تأخیردر . و بایرام نمازدن اول اصلا نافله نماز قیلنماز .

و نمازدن فارغ اولدقدن صكره مصلاده نافله نماز قیلنق مکر و هدر .
لکن اوینه کلدکده اوینده درت رکعت نماز قیلنق مستحبدر ، (هندیه)
بوذ کر ایتدی کمز عمل خواصی بیاندر . عواملر خیرانه رغبتلری آز
اولدیفندن سرأ و جهرأ تکبیر کتورمکدن و بایرام نمازدن اول و صكره
نافله نماز قیلنقدن منع اولنمازلر .

و رغائب و برات و قدر و تسبیح نمازلری اوزره اجتماع ایدوب قیلسلر
منع اولنمازلر . زیرا حضرت علی (رضی الله عنه) افندمن برکیسه یی بایرام
نمازدن صكره نافله نماز قیلارکن کوردی (یا امیر المؤمنین) منع ایله دیدیلر .
حضرت علی افندمن جوابنده { أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَى عَبْدًا إِذَا صَلَّى }

نظم جلیلی نهایتند و واقع اولان { وَعِیدُ اللَّهِ } تحتند داخل اولمقدن قورقارم بیوردیلر .

اما خواصلر (تداعی طریق) که اذان و اقامتله جمع اولوب بو مثاللو نوافلری جماعتله قیلمق مکروهدر . و اوقات منہیہده نماز قیلمه لری دخی ممنوع و مکروهدر .

﴿ بایرام نمازینک وقتی ﴾

بلده نك یوكسك و عالی اولان مکانندن باقیلدقده کونش ، طوغدینی محلدن بر مزراق مقصداری یعنی اون ایکی قاریش قدر حیقوق رنکی بیاضلاندقده نمازک اول وقتی اولوب آخرو وقتی کون زواله کلنجیه قدردر . زوال وقتی جائز اولماز .

رمضان بایرامنده عذر ایله بایرام نمازینی ایرتسی کونی زوالنه قدر تأخیر جائز اولور .

لکن قربان بایرامنده عذر ایله کراحتسز و عذر سز کراحتله (ایام نحر)ک اوچنجی و ایام تشریقک ایکنجی کونی زوال وقتنه قدر تأخیر جائزدر . اکر نمازک ایچنده ایکن کونش زواله کلسه بایرام نمازی فاسد اولوب نافله یه منقلب اولور .

﴿ بایرام نمازینک صورت اداسی ﴾

بایرام نمازینی خطیب ایکی رکعت قیلار . برنجی رکعتده افتتاح تکبیرینی آلدقندن صکره اللرینی سائر نمازلرده باغلادینی کی کوبکی آلتنه باغلایوب کیزایجه (سبحانک) اوقور .

صکره ابن مسعود (رضی الله عنه) روایتی اوزره اوچ کره اللرینی قالدیره رق تکبیر آلیر (ذکر مسنون) اولمدیغندن تکبیرلرک ایکیسندده اللرینی باغلاماز ایکی یانلرینه صالیوپرر .

وایکی تکبیر آره سنده جماعت چوق اولورسه اوچ تسبیح مقداری و آ ز اولورسه برویا ایکی تسبیح مقداری سکوت ایله طورر .

اوچنجی تکبیردن صکره اللرینی باغلایوب اصح اقوال اوزره کیزایجه (اعوذ) و (بسمله) و آشکاره اوله رق (فاتحه) اوقویوب و سوره ضم ایتدکدن صکره رکوع تکبیرینی آله رق رکوعه صکره سجده یه کیدر .

سجده لر دن صکره ایکنجی رکعته قالدقده اول (بسمله) و صکره (فاتحه) اوقویوب و سوره ضم ایتدکدن صکره اولکی رکعتده اولدینی وجهله اوچ تکبیر زوائدی دخی آلوب دردنجی تکبیر ایله رکوعه کیدر .

بایرام نمازلرنده سائر نمازلردن زیاده اولان تکبیر آلتیدر . اوچی برنجی رکعتده اوچی ده ایکنجی رکعتده در . تکبیر اصلی دخی اوچدر بری افتتاح تکبیری ایکیسی رکوع تکبیرلریدر . مجموعی طقوز تکبیردر .

افتتاح تکبیری فرض برنجی رکعتک رکوع تکبیری سنت و باقی یدییی واجبدر . زیرا ایکنجی رکعتک رکوع تکبیری واجب اولان بایرام تکبیرینه مقارن اولدیغندن واجب اولدی . بو ذکر ایتدی کمز ابن مسعود (رضی الله عنه) روایتدر .

بزم مشایخمز بو روایتی اخذ بیوردیلر . ابن عباس (رضی الله عنه) روایتده بزم مشایخمز عندنده تکبیر زوائد ایکی رکعتده بشردن اوندر . یاخود برنجی رکعتده بش ایکنجی رکعتده درتدر . بویکی صورتده

تکبیر زوائد ، اصلی اولان اوچ تکبیر ایله جمع ایدیلنجه بایرام نمازینک تکبیرلری یا اون ایکی یاخود اون اوچ اولور .

امام شافعی یه کوره تکبیر زوائد حضرت ابن عباس روایتده یا اون ایکی یاخود اون اوچدر . بو صورتده اصلی اولان اوچ تکبیر ایله جمع ایدیلنجه بایرام تکبیرلری یا اون بشر یاخود اون آلتیشر اولور .

خلفای عباسیه ابن عباس (رضی الله عنه) روایتله حاملر ایدی . امام ثانی عندنده تکبیرات زوائدده اللرین قالدیر منزلر . (عنايه)

✽ بایرام نمازینہ صکرہ دن کلمہ ✽

برکیمسه بایرام نمازینہ رکوعده ایریشسه افتتاح تکبیرینی قیامده ایدوب ممکن ایسه زوائد تکبیرلری دخی قیامده ادا ایدر .
واکر قیامده ایریشه مزایسه رکوعه کیدر . رکوعده تکبیرلری اللریفی قالدیرمیه رق ادا ایدر . اکر تکبیرلرک بعضیسنی ادا ایتمه دن امام رکوعدن قالدیویرسه مقتدی امامه تابع اولوب باشنی قالدیرر . باقی قالان تکبیرلر ساقط اولور . اکر امامه رکوعدن صکره قومده ایریشسه برنجی رکعتی تکبیرلریله برابر قضا ایدر .

بایرام نمازینہ ایریشه مهین کیمسه لر هر نه قدر وقتی کچمدی ایسه ده قضا ایتمز لر . امام شافعی حضرتلری بایرام نمازینی ادا ده جماعت و اذن سلطانی شرط دکلدر . برکیمسه یالکز اوله رق بایرام نمازینی ادا ایده بیلور بیوردیلر .
برکیمسه ابدست آنجهیه قدر امام بایرام نمازندن فارغ اوله جفندن یاخود کونش زواله کله رک نمازک فوت اولمسندن قورقسه صووار ایکن تیم ایدوب بایرام نمازینی قیلار .

وجنازه نمازنده ابدست ایله مشغول اولسه تکبیرلرک هپسـنک فوت اولمسندن قورقسه تیم ایله قیلمق جائز اولور .

بایرام نمازنده وجمعه ده وسائر فرض نمازلرده وسنترلرده امام سهو ایدوب واجبی تأخیر یاخود ترک ایلسه ویاخود فرضی تأخیر ایلسه ظاهر روایتده کافه سندن « سجده سهو » لازم کلور .

لکن جمعه وبایرام نمازی کبی جماعت چوق اولان نمازلرده ناس فتنه ده واقع اولسون ایچون علمای متأخرین عندنده مختار اولان (سجده سهو) که عدم لزومیدر . یعنی جاهلر نمازده برشی زیاده ایدلش اولمق توهم ایدوب فتنه احداث و اظهار ایتسونلر دیو جماعت چوق اولان نمازلرده سه سجده سهوی ترک ایتلک الی واحسندر . (ردالمحتار)

امام بایرام نمازندن صکره ایکی خطبه او قویوب وایکسنک آراسنده «جلسه خفیه» ایدر یعنی آزا حق و طورور . لکن اذانه انتظار ایدلیه جکندن منبره چیقنجه و طورور .

و رمضان بایرامنده خطبه بی تکبیر و تسبیح و تهلیل و تحمید و صلوات شریفه ایله او قور . و ناسه صدقه فطرک احکامی بیلدیرر .

یعنی «عَلَى مَنْ تَجِبُ وَلِمَنْ تَجِبُ وَمَنْ تَجِبُ وَكَمْ تَجِبُ وَمِمَّ تَجِبُ»
یعنی کیمه واجب اوله جفی و کیملرایچون و نه زمان و نه مقدار و نه دن و یرمک واجب اوله جفی اول خطبه ده بیلدیرر دیمکدر .

قربان بایرامنده تکبیر و تسبیح و وعظ ناس ایله او قور و قربانک و قربان کسمه نک احکامی و قربانی بیلدیرر . خطبه اولی بی طقوز و ثانی بی یدی تکبیر ایله فتح مستحبدر . و خطبه ده تکبیر تشریق دخی بیلدیرر . (هنده)

✽ تکبیر تشریق ✽

تکبیر تشریق اصح اولان واجبدر . سنت دینده واردر . وجوبنک دلیلی { وَادْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍ } { وَيَذْكُرُوا أَنَّمَا اللَّهُ فِي أَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ } آیت جلیله لیدر .

امام اعظم عندنده تکبیر کتوره جک کیمسه مقیم اولمق و مصرده بولمق و تکبیری فرض نمازلرک عقینده کتورمک و نماز جماعته قلنمش اولمق شرطلریله مشروطدر . و سکز و قتده تمام اولور سه ده فی زماننا عمل و فتوی امامین قولنده در . اما تکبیرک عددی بردر . و هیئت (الله اکبر الله اکبر لا اله الا الله والله اکبر الله اکبر والله الحمد) دیمکدر . (الله اکبر الله اکبر) لفظ شریفی ابراهیم علیه السلام اسماعیل علیه السلامی ذبحده عجله ایتسون ایچون جبرائیل علیه السلام

بیور مشدر . ابراهیم علیه السلام بولفظ شریفی ایشتد کده (لا اله الا الله والله اکبر)
بیوردی . اسماعیل علیه السلام فداه ذبحی بیلنجه (الله اکبر والله الحمد)
بیوردی .

بوتکییرک اول وقتی عرفه کوننک صباح نمازینک عقیبیدر . و آخر
وقتی امامین عندنده ایام تشریقک آخر کونی که ذی الحجه شریفه نک اون اوچنجی
کونی ایکندی نمازینک عقیبیدر .

(ایام نحر) اوچ کون و (ایام تشریق) دخی اوچ کون و (ایام تکیر)
بش کوندر . مجموع تکیر یکرمی اوچ وقتده تمام اولور .
اشبو یکرمی اوچ وقتده تمام اولور .

اشبو یکرمی اوچ وقتده هر کیمک اوزرینه بش وقت نماز فرض ایسه
اول کیمسه اوزرینه فرض نماز ردن سلام ویردیکنده آراسنی آیرمیه رق
تکیر واجب اولور .

امام ، مقتدی ، مسبوق ، لاحق ، منفرد ، مسافر ، رجل ، اسراء ، مصری ،
قروی کلیسی مساویدر .

همان صول طرفنه سلام ویرنجه یرندن قالقمه دن و مسجد دن چیقمه دن
ودنیا کلامی سویله مدن تکیر کتورمک لازمدر . کتورمسه آثم اولور .
اگر تکیر کتورمه دن مسجد دن چیقمه یا خود قصداً و یا سهواً کلام سویلسه
یا خود قصداً آبدستی بوزسه تکیر ساقط اولور . لکن سلامدن صکره سهواً
آبدستی بوزسه اصح اولان تکیری آبدست آلمادن کتیر .

(در المختار)

ولکن (داماد) ده صحیح اولان آبدست آلدن صکره کتیر مکدر .
بایرام نمازندن صکره تکیر واجب دکلدر . بلکه بعض علمایه کوره مستحبدر .
عامه امصارده و کافه اعصارده اعتماد عمل و فتوی تکیر تشریق حقنده
امامین قولنده در . واحتاط دخی بونده در . (هندیه ورد المختار)

﴿ تمه ﴾

اصح اولان ذی الحجه شریفه نک عشر اولنده طراش اولق و طرناغنی
کسمک وسائر نظاقلری اجرا و احیا ایتک جائزدر . زیراسنتک وقتی کلدکده
تأخیر اولماز .

و افضل اولان سکز کونده و یا خود اون بش کونده بر کره طرناقلری
و یقلری کسمک و سنت محلی و قولتوقلری تمیزله مک و جمله وجودی
بیقایه رق تنظیف ایتک لازمدر .

اگر قرق کونی تجاوز ایدرسه مانع اولیه رق تأخیر ایدلمش ایسه عذر
قبول اولماز کناه کیره ایشله مش اولور .

لکن « إِذَا دَخَلَ الْعَشْرُ وَأَرَادَ بَعْضُكُمْ أَنْ يَضْحَى فَلَا يَأْخُذَنَّ
شُغْرَاءً وَلَا يُقْلِمَنَّ ظُفْرًا » حدیث شریفی منطوق منینی اوزره احرامده
اولان حجاجه تبعاً و تشبیهاً و تعظیماً قربانی اولان کیمسه لر عشر ذی الحجه ده
یعنی ذی الحجه آیتک ایلک اون کونده قربانی کسنجه به قدر طرناق و بیق
وصقالی وسائر تویلری کسمیوب و طراش اولما ملیدر .

قربانی کسدکدن صکره احرامدن چیقارکی طراش اولق و طرناقلری
کسمک امام شافعی و مالکی (رحمهم الله) مذهب لرنده « مستحب » امام حنبلی
مذهب لرنده « واجب » و امام اعظم مذهب لرنده ظاهر اولان مباحدر . مستحب
و مکروه دینلرده وارددر . (ردالمحتار ، وحدتی و غیرها)

و حجاجک عرفاتده وقفه لری جمعه کونه تصادف ایدرسه (حج اکبر)
اولوب یتمش حج ثوابنه نائل اولورلر .

و جمله حجاج بلا واسطه عفو و مغفرت اولنورلر . و بعض علمایه کوره
حجاجک غیریبسی دخی عفو اولنور .

واكر وقفه جمعه كونك غيرى بر كونه تصادف ايدرسه بعض حجج
 بلاواسطه وبعضيلرى واسطه ايله عفو اولورلر . يعنى حجى مقبول
 اولانلر بلاواسطه وبعضى مقبول اوليانلرده آنلرك شفاعتلىله عفو
 ومغفرت الهيه مظهر اولورلر ومن الله التوفيق والحمد لله
 على التمام والصلاة والسلام على بدرالانام وعلى
 آله واصحابه البررة الكرام .

١٣٢٥

صيفه

٣	بيان الاضحية
٤	احكام قربان
٥	قربان واجب اولسنك شرطلى
٦	قربان نصابى
٨	قربان ايديله جك حيوان
٨	قربانه مخصوص حيوان
١١	افضل اولان قربان
١١	قربانه مانع اولان واوليان عيبلر
١٧	قربان وسائر حيوانى كسمه سى
	حلال اوليان كيمسeler
١٩	كسديكى حلال اولان انسانلر
٢٣	كسيله جك طمرلر
٢٥	حيوان كسيله جكى وفتده ديرى
	وياخود اولمش اولديقنى بيليك
٢٥	آلت وكيفيت ذبح
٢٧	قربانك مستحبلرى
٣١	قربانى كسدكدن صكره مستحب
	اولان شيلر

صيفه

٣٢	قربان اتينك تفسيرى
٣٥	اتى يينمه بن قربانلر
٣٧	عقيقه ناميله كسيلن قربان
٣٨	مسائل متفرقه
٤٢	قربان دريسنك حالى
٤٣	قربان كسمه نك وقتى
٤٦	مسائل متفرقه
٤٧	مسائل متفرقه
٥٢	بايرام نمازى
٥٣	بايرام نمازينك شرطلى
٥٤	بايرام كونلرنده مستحب اولان
	شيلر
٥٦	بايرام نمازينك وقتى
٥٦	بايرام نمازينك صورت اداسى
٥٨	بايرام نمازينه صكره دن كاسه
٥٩	تكبير تشرىق
٦١	مسائل متفرقه